Spedizione in abbonamento postale — Poštnina plačana v gotovini

Leto XXIII., št. 151 Ljubljana, petek 9. julija 1943-XXI Cena cent. 80

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5. — Telefon štev. 31-22, 31-23. 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Duce predseduje seji osrednjega korporacijskega odbora

Ducejeva navodila za še večje osredotočenje vse industrijske proizvodnje v svrho umnejše oskrbe in izrabe sirovin — Združitev zadružnih federacij v sindikalnih organizacijah

Rim, 7. julija. s. V palači Venezia se je dne 5 t. m. ob 10. uri in dne 6. t. m. ob 17. uri v ministrstvu korporacij sestal pod predsedstvom Duceja osrednji korporacijski odbor, da prouči važna vprašanja, ki so bila postavljena na dnevni red. Seje so se udeležili tudi tajnik Stranke, vsi člani vlade, podtajniki Stranke, tajnik narodnega sveta korporacij, predsednik konfederacije delodajalcev in predsednik fašistične narodne ustanove za korporacije. Tajnik je bil dr. Padellaro.

Takoj po otvoritvi seje je Duce dal ministru Cianettiju, da bi obrazložil prvo vprašanje dnevnega reda, t. j. delovanje korporacij. Minister je najprej opozoril, da so korporacije pripravile načrte za avtarkijo, da bi se uresničila kar največja gospodarska avtonomija naroda, nakar je prikazal, kako so posamezne korporacije sledile razvoju teh načrtov, ko so jih same izdelale in kako so jih med seboj povezale in prilagodile nastajajočim političnim in gospodarskim potrebam. Položaj, ki je nastal v zvezi z vojno, je nedvomno vplival na napornejšo izvedbo gospodarskih načrtov, vendar so korporacije uspešno sodelovale pri upravi, tudi pri tistih, ki je bila najbolj interesirana na vodstvu vojne in na zadovoljitvi glavnih potreb prebivalstva. Minister je naposled opozoril še na nekatere zakonodaje in poslovne poglede, ki zanimajo delovanje in nadaljnji razvoj korporacij. Duce je poudaril bistveni del delovanja korporacij in je podal smernice za nadaljnje delovanje korporacijskih organov, nakazujoč odseke, kjer je potreba po popolni korporacijski akciji bolj nujna ter je končno navedel nekatera vprašanja pristojnosti, ki deloma odpada tudi na druge ustanove in ki bi jo bilo treba vključiti v normalno delovanje korporacijskih organov.

Osrednji korporacijski odbor je nato proučil vprašanje osredotočenja industrije za živilske konserve na rastlinski osnovi, kakor tudi strojarske in čevljarske industrije. O splošnem vprašanju osredotočenja je podal tajnik Stranke naslednje izjave: Čeprav se Stranka ne želi spuščati v tehnično razglabljanje vprašanja in tudi ne opredeliti preširokih pojmov osredotočenja in discipline, ki se zahtevata, poudarja znova nujnost industrijskega osredotočenja na vseh sektorjih v smislu potreb vojnega gospodarstva in z namenom, da se nele poveča proizvodnja, temveč tudi prilagodi dejanskim potrebam naroda in zahtevam vojne. V rešitvi tega temeljnega vprašanja vidi Stranka činitelja za obrambo cen. Jasno je, da se Stranka, ko zahteva to osredotočenje, zaveda, da bo izvršeno ob popolnem in zavestnem sodelovanju vseh kategorij, ki so v tem vprašanju interesirane. Stranka je nadalje prepričana, da se bodo pri osredotočenju industrije upoštevale in spoštovale tudi posebne potrebe odsekov, kar bo po vojni olajšalo gospodarsko obnovo.

Podpredsedniki korporacij so nato poročali o posameznih načrtih, ki so jih proučili korporacijski organi v sodelovanju z državno upravo. Obrazložili so njih razne značilnosti in pri tem poudarili, da bi se z nameravano disciplino industrije uresničila umnejša oskrba in izraba surovin ter učinkovitejše nadzorstvo proizvodnje, kakor tudi naglo dovajanje proizvodov za potrošnjo in omejitev delavstva, ki bi ga bilo mogoče uporabiti v druge namene. Odbor je odobril kriterije te discipline in je pozval prizadete uprave, da takoj izdajo zadevni ukrep o osredotočenju industrije živilskih konzerv. Na temelju tega načrta bodo v celoti doseženi pomembni uspehi.

Duce je v tej zvezi ugotovil, da je treba natančno razlikovati med osredotočenjem, ki bi ga imenovali organsko in osredotočenjem, ki bi ga lahko označili za topografsko. Osredotočenje namreč ne izključuje in celo predpostavlja precejšnjo porazdelitev podjetij v narodnem ozemlju, in to tudi iz razumljivih razlogov, ki izhajajo iz položaja. Pri izvedbi načrtov o inustrijskem osredotočenju je treba po Ducejevem mnenju upoštevati tudi demografski činitelj, to se pravi, razlike v gibanju prebivalstva, ki jih povzroča vojna in pa okolnost, da narašča število prebivalstva na leto za 150 do 300 tisoč oseb. Naposled je Duce izjavil, da je za načrtano izvedbo na vseh odsekih gospodarstva poklicana samo korporacija in nobena druga ustanova.

Naslednja točka na dnevnem redu je bilo vprašanje sindikalne preureditve in zadružne reorganizacije. Minister za korporacije je pojasnil to vprašanje v luči izkušenj s sedanjim sistemom, ki sloni na porazdelitvi zadrug v nacionalne federacije, ki so vključene v fašistično narodno ustanovo zadružnega sodelovanja. Prikazal je, da ta ureditev ne odgovarja povsem črki in duhu temeljnih sindikalnih zakonov. To je v praksi povzročilo razne nevšečnosti, ki so sicer razumljive, če pomislimo, da je ves naš sindikalni korporacijski sistem porazdeljen po dsekih proizvodnje, ne pa po oblikah podjetja. Zato se nakazuje sedaj potreba, da se uveljavi že konkretno izdelano načelo določb o izvedbi sindikalnega zakona, po katerem se združenja korporacijskih podjetij vključujejo v sindikalna združenja višjih stopenj po svoji naravi in po načinu svojega poslovanja. Potemtakem bi morala biti ukinjena fašistična narodna ustanova zadružnega sodelovanja, ki je pridobivala čedalje bolj značaj sindikalne organizacije višje stopnje, in bi morale biti federacije zadrug vključene v razne konfederacije po svojem značaju. Proučevanje vprašanj, ki se tičejo razvoja in napredka korporacij, bi moralo biti prepuščeno generalnemu tajniku korporacij, ki bi razen tega moral izvajati nadzorstvo v smislu zakonskih predpisov.

O vprašanju sodelovanja so govorili nac. svetnik Bignardi, D'Havet, Gotardi, Fanelli in Melchiori. Duce je na kratko prikazal faze zgodovine korporacij v preteklem stoletju in je opozoril na izvedbo korporacijskega sistema v Italij ter na razvoj v smislu kooperativnega napredka. Priznal je, da se lahko načelo o zadružnem sodelovanju izvede tudi v našem korporacijskem sistemu. Glede zahtevne vključitve zadružnih federacij v konfederacije je priznal, da so zadruge lahko in da tudi morajo biti orodja sindikalnih združenj po raznih sektorjih organizacije proizvodnje.

Na koncu razprave je odbor odobril tole ugotovitev, ki jo je predlagal tajnik Stranke: Osrednji korporacijski odbor, sklicujoč se na duha in črko sindikalnega zakona in pravilnik za izvedbo tega zakona iz leta 1926-IV sklene, da se morajo posamezne nacionalne federacije zadružnega sodelovanja združiti v sindikalnih organizacijah po kategorijah. Poseben odbor, ki ga bo imenoval minister za korporacije, bo stavil predlog o določbah za praktično in naglo izvedbo tega sklepa.

Odbor je nato prešel na vprašanje o sindikalni vključitvi umetnikov in gledaliških delavcev. Po kratkih izjavah ministra Cianettija so se oglasili k besedi nacionalni svetnik Di Marzio in nac. svetnik Gottardi. Sprejet je bil tale sklep:

Osrednji korporacijski odbor je proučil vprašanje vključitve gledaliških umetnikov in delavcev in je sprejel sklep, da ostane dosedanja vključitev po obstoječih zakonskih predpisih v veljavi.

Odbor je nato odobril dogovore, ki so bili sklenjeni za motorno oranje. Naposled je odbor proučil po poročilu nacionalnega svetnika Massimina tudi predloge za obnovo seznama sodnih izvedencev pri delovnih sodiščih v pokrajinah Arezzo, Pescara, Pisa, Neapelj in Rieti, kakor tudi zahtevo po spremembi pravil državnega fašističnega zavoda za proučevanja in poskuse gradbene industrije.

Z odobritvijo navedenih vprašanj je osrednji odbor zaključil svoje zasedanje. Duceja je ob prihodu in ob odhodu iz ministrstva korporacij navdušeno pozdravila množica s funkcionarjem ministrstva.

Anglija sovražnik št. 1 Italije, Evrope in civilizacije

Rim, 7. jul. s. »Messaggero« objavlja komentar k Mussolinijevem govoru »Sovražnik št. 1«, v katerem piše: V svojem govoru v Guillhallu je Churchill najprej dejal, da je Anglija stopila v vojno prostovoljno, ne da bi bila neposredno napadena, s čimer se je izjemoma dotaknil resnice, kateri je pa takoj dodal klasično laž, ki je bilo vedno jedro vseh britanskih govorov v vojni: »Ne iščemo nobene koristi, nočemo povečati svojega ozemlja in ne pričakujemo nobenega plačila.«

Churchill je bil eden izmed voditeljev prve svetovne vojne. Ali je mogoče, da se ne spominja več podobnih zagotovil, ki so jih njegovi tedanji tovariši na široko dajali svetu v tedanji vojni? Takole so njegovi predniki govorili pred četrt stoletjem: Prvi minister Smith je februarja l. 1916 izjavil: »Ne želimo pridružiti našemu imperiju nova ozemlja ali nove odgovornosti.« Bonar Law je decembra leta 1916 dejal: »Ne borimo se za osvajanje ozemlja«, in Lloyd George februarja l. 1917: »Ne vodimo osvajalne vojne.« Walter Long, notranji minister, je februarja l. 1917 izjavil: »Hočemo zmago, ki naj ne pridruži novega ozemlja našemu imperiju.«

Tudi tedaj kakor danes in kakor vselej je Anglija »sovražnica št. 1. Italije. Evrope in civilizacije 20. stoletja«, vodila samo živčno vojno. Kljub vsem tem mastnim in slovesnim zagotovilom se je Anglija takoj po končani vojni polastila tegale ogromnega vojnega plena: Ciper (anektiran) 3554 kv. km, nemška južnozapadna Afrika 322.450 kv km, nemška vzhodna Afrika 383.180 kv. km, Togo in Kamerun (razdeljena s Francijo) 112.415 kv. kelometrov, Samoa na Novi Zelandiji 1050 kv. km, nemška Nova Gvineja in otoki južno Ekvadorja do Avstralije 90.000 kv km, Palestina (mandat) 9000 kv. km, Irak (mandat) 143.250 kv. km, skupno torej 1 milijon kvadratnih kilometrov brez protektorata nad Egiptom, ki je bil spremenjen v zavezniški odnos šele l. 1936 v času italijanskoabesinskega konflikta in pod pritiskom posledic italijanske zmage proti Angliji in Društvu narodov (a tudi zavezniška pogodba je samo navidezna, kakor je danes praktično razvidno).

Italija je odločno odbila Churchillovo laž, ko je Duce izjavil, da dopušča vojna samo eno pot: nadaljevanje do zmage

Tokio, 7. jul. s. »Vera v zmago je neporušna, vse sovražne spletke za mir bodo v kali zatrte. Korakamo k zmagi, ki je naš edini cilj.« Pod takimi naslovi in z Ducejevimi slikami objavljajo listi besedilo Mussolinijevega govora. Pri tem poudarjajo zlasti okolnost, da je Duce z izpovedjo svoje neomajne vere, ki je v ostalem vera vsega italijanskega naroda in vseh narodov trojnega pakta, blokiral živčno vojno, na katero so se Angleži in Američani zanašali, da bi uklonili Italijo.

Ministrski zastopnik je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da poznajo sile trojnega pakta samo en zakon, zakon končne zmage. Sklep Italijanov, da se bodo upirali sovražnim napadom navzlic bombardiranjem in navzlic nevarnosti invazije, o katerem je govoril Duce, je napravil najboljši vtis na japonski narod. Lahko se popolnoma zanašamo na železno odločitev Italijanov, kakor se lahko tudi zanašamo na to, da bo nezlomljiva vzajemnost Italije, Japonske in Nemčije dovedla te sile k zmagi.

Bern, 7. jul. s. »Corriere del Ticino« piše, da je Ducejev govor dogodek, ki obvladuje kroniko teh dni. Prvi del tega govora se nanaša na birokracijo, črno borzo in na nove obroke hrane, drugi del pa se dotika vojnega položaja. Italija je moralno strnjena pred največjo preizkušnjo invazije, ako jo bo sovražnik podvzel, toda v tem primeru ji bo zmagovito kos.

Madrid, 7. jul. s. Listi obširno ponatiskujejo komentarje italijanskih listov o Ducejevem govoru in opozarjajo na globok odmev, ki ga je imel pri vseh Italijanih, ki danes bolj kakor kdajkoli verujejo v zmago in so trdno odločeni, da si jo pribore. List »Alcazar« objavlja dopis iz Rima, v katerem komentira Ducejeve izjave in poudarja, da Mussolini pozna in nadzira vse narodno delovanje, da ljubi svoj narod, ki ga je v svojem govoru tudi iskreno pohvalil. V njegovem govoru, zaključuje list, so tako Stranka, kakor tisk in narod našli novo vzpodbudo za borbo.

Poglavnik sprejel italijansko odposlanstvo

Zagreb, 7. julija. s. Poglavnik je sprejel Kr. odpravnika poslov Italije in odposlanstva Narodne fašistične stranke, ki te dni zapušča Hrvatsko po izvršenem poslanstvu, na manifestaciji, ki so se je udeležili tudi vsi člani vodstva ustaškega pokreta z visokimi hierarhijami in osebnostmi. Poglavnik je izročil vodji odposlanstva Markiju Carlu Balestri di Rottola najvišje hrvatsko odlikovanje, veliki križ Zvonimirovega reda s pravico do naslova »vitez«. To priliko je uporabil, da se je odposlanstvu zahvalil za sodelovanje z ustaškim pokretom v dveh letih neumornega dela in da je potrdil svojo vdanost Duceju in fašistični Italiji.

Podšef odposlanstva Narodne fašistične stranke dr. Luigi Fioca, ki ostane v Zagrebu zaradi vzdrževanja stikov z ustaškim pokretom v okviru Kr. italijanskega poslaništva kot predstavnik Narodno fašistične stranke, je bil ob isti priliki odlikovan s križem za zasluge prvega razreda.

Novi italijanski poslanik v Sofiji izročil svoje poverilne listine kralju Borisu

Sofija, 7. jul. s. V nagovoru kralju Borisu med izročitvijo poverilnih pisem je minister Italije Mamelli poudaril najprej vezi simpatije in prijateljstva med obema narodoma, združenima po skupnih idealih reda in pravice. Kralj Boris je v svojem odgovoru prav tako podčrtal vezi prisrčnega prijateljstva, ki spajajo že dolgo obe državi. Nič manj pomembni odnosi, je nadaljeval vladar, pa so se vzpostavili med nami spričo osebne zveze krone Italije in Albanije in kot posledica zgodovinskih dogodkov na Balkanu, po kateri sta Albanija in Bolgarija prišli v prijateljstvo. Te vezi, kakor tudi neštei tesni odnosi, so temelj plodonosnega in trajnega sodelovanja med Bolgarijo in Albanijo. Oni temelje predvsem na medsebojni simpatiji in razumevanju skupnih interesov naših dveh narodov, ki jih prevejajo isti ideali: varovanje civilizacije in organizacija novega reda z večjo pravičnostjo na svetu, to so ideali, za katere se hrabro borita, trdno prepričana v zmago, svojo zmago in zmago sil trojnega pakta. Kralj Boris je nato še izrekel svoja najboljša voščila za italijansko Kraljevo družino in za srečo Italije, nakar je izrekel dobrodošlico še ministru Mamelliju.

Krivci smrti generala Sikorskega

Nove ugotovitve o letalski „nesreči" v Gibraltarju

Madrid, 7. jul. s. Po vesteh iz La Linee sta bili tamkaj pokopani dve izmed žrtev letalske nesreče, v kateri so našli smrt general Sikorski in drugih 17 oseb. Ostanke predsednika poljske vlade bodo balzamirali, kakor tudi truplo njegove hčerke, in prepeljali v London.

Lizbona, 7. jul. s. Churchill je poslal gospej Sikorski sožalno pismo, slično pismo je Ktusō tudi britanski zunanji minister. Pohvale pokojnega generala in posmrtne izjave o prijateljstvu obeh angleških državnikov pa ne morejo udušiti suma, da letalska nesreča v Gibraltarju ni bila zgolj slučajna. Te pohvale so zato podobne krokodilovim solzam.

Tanger, 7. jul. s. O letalskem incidentu, ki je imel za posledico smrt generala Sikorskega, se iz Gibraltarja doznavajo naslednje podrobnosti:

V nasprotju z običajem ob prihodu visokih angleško-ameriških osebnosti je bilo letalo, s katerim je potoval general Sikorski, shranjeno brez varstva na letališču. Ob odhodu, kmalu potem, ko se je letalo dvignilo od tal, so tudi iz Algecirasa opazili plamen, ki mu je sledila eksplozija. Sikorski se je zdel ob prihodu v Gibraltar zelo nervozen in zaskrbljen, saj so mu med bivanjem v Egiptu povsod sledili sumljivi elementi, ki so zbudili sume tudi nekaterih oseb v spremstvu. Zdi se, da so prav te sumljive osebe prisilile Sikorskega, da je predčasno zapustil Egipt, da bi se vrnil v London, ne da bi bil prej obvestil britansko vlado o pravih razlogih svojega zgodnjega odhoda. Glede na hrup, ki ga je tragična smrt poljskega generala zbudila v svetu, so oblasti v Gibraltarju zelo v zadregi in ne vedo, kaj naj bi podvzele.

Stockholm, 7. jul. s. Iz Londona prihaja vest, da se v tamkajšnjih političnih krogih še vedno pečajo s tragično smrtjo generala Sikorskega in s političnimi posledicami, ki bi zaradi njega lahko nastopile. Mnogi so prepričani, da letalska nesreča v Gibraltarju ni bila slučajna, temveč posledica sabotaže. Britanski vojni minister Grigg, ki se še vedno tudi v Gibraltarju, je poslal v London podrobno poročilo, v katerem trdi, da je bil sam priča nesreče, ki se je zgodila takoj po odletu letala zaradi istočasnega prenehanja delovanja vseh štirih motorjev.

Stockholm, 7. jul. s. List »Dagenspost« komentira v posebnem članku znanega političnega pisca Rutgerja Essena incident, ki je veljal življenje Sikorskega in njegove hčerke, ter piše, da je ta nesreča zelo dobrodošla britanski in sovjetski vladi. Pisec navaja odločno zadržanje Sikorskega v katinski zadevi. Če tudi bi ne bil mrtev, bi to njegovo zadržanje vplivalo na njegovo odstranitev iz politike. Sedaj ga ni več in je zelo verjetno, da bo njegov naslednik zastopal isto stališče. Zelo verjetno pa je tudi, da bo to, kar se je zgodilo, pomenilo konec slehernega — in tudi samo navideznega obstoja poljske zaveznice.

Potopitev dveh sovražnih parnikov ob tuniški obali

19 sovražnih letal sestreljenih nad Sicilijo

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 8. julija naslednje 1139. vojno poročilo:

Naša torpedna letala so izvršila posrečene napadalne sunke vzdolž tuniške obale ter zadela dva parnika s skupno 13.000 ton tako težko da je treba njuno potopitev smatrati za gotovo.

Sovražni poleti na Trapani, Porto Empedocle in Catanijo so povzročili lahko škodo in nekoliko izgub med prebivalstvom.

Topništvo obrambnih baterij je uničilo 14 letal: 3 v Trapaniju, 4 v Portu Empedocle in 7 v Cataniji.

Osni lovci so v boju sestrelili 5 letal v zraku nad Sicilijo.

*

V akcijah letalskih torpedovk, omenjenih v današnjem vojnem poročilu so se odlikovali piloti: poročnik Bernardo Bravieri iz Piacenze, poročnik Francesco Candolfo iz Acirealeja (Catanija), narednik Silvio Fiorentu iz Rima, višji narednik Lorenzo Sciarra iz Rima.

Bitka tankov na vzhodu

Nad 400 sovjetskih tankov in 193 letal uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. jul. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na področju pri Bjelgorodu in južno od Orla je prišlo včeraj do hude oklopne bitke, med katero je bilo po zaslugi oddelkov kopne vojske kakor tudi protiletalskega topništva in letal vseh vrst uničenih več kakor 400 sovjetskih oklopnih voz. Sovražni sistem postojank v globoki razporeditvi je bil predrt kljub težavnemu gozdnatemu in močvirnatemu terenu. Bojna letala in letala za bližnje polete so podpirala napadalne operacije kopne vojske in prizadela nasprotniku hude izgube ljudi kakor tudi težkega orožja in prevoznih sredstev. V hudih letalskih borbah je bilo samo na področju nad srednjim odsekom vzhodne fronte uničenih 193 sovjetskih letal. Višji narednik Strassel, pilot v neki lovski eskadrili, je dosegel v treh dneh 25 zmag v zraku. Pogrešamo 13 lastnih letal. Nočni letalski napadi so bili razen tega naperjeni na bivališča čet, prometne zveze in dovozna oporišča v zaledju tega odseka.

Z ostale vzhodne fronte ne poročajo o nobenem pomembnem bojnem delovanju.

Nad obalnim področjem Sicilije so uničile nemške in italijanske letalske obrambne sile 16 angleških in ameriških letal, po večini večmotornih. Nad Atlantikom in obalo pri Rokavskem prelivu so bila razen tega sestreljena še 4 nadaljnja letala.

Pri nočnih vznemirjevalnih poletih so sovražna letala nad zapadnim nemškim obmejnim ozemljem posamič metala bombe, ne da bi povzročila omembe vredno škodo.

Brezuspešna sovjetska prizadevanja

Berlin, 7. julija. s. O sedanjih operacijah na bojišču pri Bjelgorodu in južno od Orla se v dopolnitev uradnega vojnega poročila doznavajo nocoj na pristojnem mestu naslednje podrobnosti:

V zadnjem času je bilo med akcijami nemških izvidniških oddelkov opaziti vzdolž vsega bojišča, ki se raztega od Bjelgoroda do Orla, da je sovjetsko poveljništvo zbralo ogromne oborožene sile. Čim so se nemški oddelki podali na izvidništvo proti sovražni črti, so sovjetske čete takoj odgovorile s silovitimi protinapadi, ki so se v najkrajšem času razširili na precej obsežno ozemlje. Čeprav se je sovjetska reakcija opirala na zelo močne oborožene sile, so morala sovražna poveljništva zopet enkrat spoznati, da je nemogoče doseči kakršenkoli, pa tudi najmanjši uspeh. Dejstvo, da je nemškim četam že v prvih dveh dneh bojev uspelo uničiti 300 sovražnih tankov in 637 sovražnih letal, daje približno sliko o moči uporabljenih sovjetskih sil, ki so skušale izvršiti pravi napad, obenem pa ponovno potrjuje učinkovitost nemške obrambe.

Ko so bili sovražni napadi odbiti s posebno krvavimi izgubami, so nemške čete same prešle v protinapad in jim je pri tem uspelo prebiti se skozi sovražne postojanke. Sovjetski obrambni sistem se je razširil v globino precej daleč in je bil obdan z žičnimi ovirami in minskimi polji. Navzlic temu je bil ta obrambni sistem po silovitem napadu letal, nemškega topništva in nemških tankov zlomljen, ne da bi bil mogel obupni odpor boljševikov na stvari kaj izpremeniti. Na vseh mestih tega področja, na katerem se je vnela borba, so ostale nemške postojanke nedotaknjene. Naj bo nadaljnji razvoj dogodkov kakršenkoli, lahko rečemo, da je nemško poveljništvo v celoti doseglo svoj namen, da zaustavi sovražnika in prevzame pobudo. Nemško letalstvo je v teh operacijah imelo zelo pomembno nalogo, saj ni samo uspešno podprlo operacije na kopnem, temveč si je zagotovilo popolno premoč nad vsem operacijskim področjem.

Izjalovljena sovjetska ofenziva

Berlin, 8. jul. s. Neko vojno poročilo o veliki bitki v srednjem odseku vzhodne fronte javlja, da se je že nekoliko tednov vzdolž fronte, ki se vleče med Orlom in Bjelgorodom v podobi vprašanja, občutilo ono posebno ozračje, ki nastopa tik pred spopadom ogromnih množic ter je vsekakor v zvezi z orjaškim zbiranjem čet in oklopnih sil. Rusi so v zadnjem času zbrali velike sile na tem področju. Nemškemu poveljništvu seveda ni ušlo vse, kar se je godilo na oni strani sovražne bojne črte. Zato je z namenom, da preizkusi moč sovražnih čet in da zajame nekoliko vojakov, ki bi še bolje pojasnili položaj, odredilo ofenzivni sunek proti sovjetskim postojankam pri Bjelgorodu. Ta naloga je bila poverjena pehoti. Takoj sprva je bilo jasno, da je sovražnik na tej točki zbral močno udarno silo ter da razpolaga tu razen z ogromnimi oklopnimi letalskimi silami še s topništvom vseh kalibrov, zbranim že dalje časa, ter s podzemeljskimi utrdbami, ki so v globini med seboj zvezane in opremljene s skupnimi varnostnimi izhodi. Krajevni ofenzivni sunek, ki so ga podvzele nemške čete, pravi vojni dopisnik, je zavrnil sovjetsko ofenzivo, ki so jo dale slutiti osredotočene sile in zgoraj omenjene utrdbe, še preden se je sovjetski napad utegnil razviti. Sovražnik je takoj spočetka dobil odgovor, ki ga ni pričakoval, in vsak sovjetski napad je bil odbit. Kmalu so bile nemške čete v položaju, da so lahko prešle v protinapad.

O dosedanjem poteku silovite borbe pričajo velike sovjetske izgube ter nemške izgube, o katerih je javilo nemško vojno poročilo. Kar se letalstva tiče, je sorazmerje obojnih izgub 1:16. Naglaša se tudi, da se je nemškim četam na nekaterih točkah odseka že posrečilo prodreti globoko v sovražne postojanke, kar je že sam po sebi znaten uspeh, ako se upoštevajo utrdbe, s katerimi je razpolagal sovražnik. Dopisnik zaključuje z zatrditvijo, da je vsaj za sedaj sovjetska ofenziva, na katero se je sovražnik toliko zanašal, odbita z velikimi izgubami v ljudstvu in blagu.

S finskega bojišča

Helsinki, 7. julija. s. Poročilo finskega glavnega stana se glasi:

V zadnjih 24 urah ni bilo razen krajevnih napadov rdečih oddelkov na bojišču ob ožini Annus, ki so bili vsi prestreženi, nobenih pomembnejših akcij.

Odvzem izkaznic Stranke

Rim, 7. julija. s. Tajnik stranke je odredil odvzem izkaznice temle fašistom: dr. Umbertu Scioriliju Bonelliju, prefektu v Tarantu, postavljenem na razpoloženju, dr. Peroneju Alessandru, zveznemu tajniku v Tarantu, ki je bil odstavljen, in dr. Mendoli Alfredu, kvestorju v Tarantu, ki je bil postavljen na razpoloženje, ker se je udeležil nekega banketa, s čimer se je prekršil proti moralnim zakonom, ki morajo urejati življenje države v vojni.

Poravnaj čim prej zaostalo naročnino!

Bodočnost malih narodov

I.

Kakor so vojne postopno izgubljale svoj značaj dinastičnih borb in so postajale tekme za nadvlado med narodi, zadobivajoč velik obseg ter znake totalitarnih borb za življenje in čast celih narodov, so se zrušili mnogi tako rekoč srednjeveški predsodki in narodi so spoznali, da se borba ne vrši več za nekega gospodarja, marveč v korist samih narodov, za njihov obstoj in za njihovo bodoče blagostanje.

Morda je ta zavest vstala obenem z objavo človeških pravic, kajti od tiste dobe postopne osvojitve niso drugega kakor potrdilo skupnosti novih socialnih, zlasti narodnih dolžnosti v kolikor je narod postal do takrat ob koncu 19. in v začetku 20. veka, edina oblika možne harmonične otipljive in razumljive skupnosti, izven katere je bila praznina in utopija.

Osnova vedno večjih in vedno bolj krvavih vojn je zadobila tako hitreje, nego se je mislilo, socialni značaj. Prav vojne so bile odločilne za razvoj nove zavesti pri narodih. Kar se tiče Mussolinija, ga lahko smatramo za začetnika nove smeri, saj se je v letih 1914 do 1915 v svojem boju za udeležbo Italije v vojni izjavil za pristop socialistične stranke k vojni, naglašajoč, da se bo v borbi zbudila socialna zavest množic, v njegovem primeru socialna zavest italijanskega naroda, ter bo zavzela revolucijonarno obliko, kakor se je tudi v resnici zgodilo.

Sedanja vojna se lahko označuje kot dopolnilo prve svetovne vojne, v kolikor v prvi vojni niso bile zadovoljene ter prirodno upoštevane socialne zahteve narodov, med katerimi so dobili premoč v Versaillesu zopet partikularistična sebičnost ter absolutna nadvlada nekaterih plutokratskih držav, ki se jim je kot takim posrečilo, da so se z zvijačo postavili za predstavnike narodov. Tako se je rešitev vprašanja odložila.

Danes se ne upamo reči, da bo sedanja vojna odločilna, gotovo pa je, da se socialno vprašanje vsak dan jasneje pojavlja, saj je res, da razne tekmujoče skupine čutijo potrebo, dajati česte izjave v tem smislu.

Pravci so trije, morda celo štirje, ako upoštevamo neobrzdani ameriški imperijalizem, ki stremi v tej vojni za zasužnjenjem drugih narodov v izključno korist Amerike. Izločimo lahko tudi Japonsko, ki ne spada v skupno sliko Evrope.

Potemtakem ostanejo tedaj naslednje oblike evropskega sožitja za povojno dobo: boljševiška, ona, ki jo je nedavno proglasil Churchill in bomo v naslednjem videli, v čem obstoji, ter dobro znani nauk držav Osi.

Pridržujemo si priliko, da bomo v drugem članku opisali te tri razne oblike, ki izhajajo iz različnih koncepcij ter temelje na popolnoma nasprotnih filozofijah. To so trije nauki, po katerih bi morali evropski narodi enkrat za vselej doseči mir in blagostanje.

Za danes se držimo začetnega predmeta ter poudarjamo, da se zdi v vsakem primeru usoda malih narodov odločena v tem smislu, da so za vselej minili časi, če so sploh kdaj bili, v katerih so se sanje o avtonomiji in svobodi ujemale z ideologijami let 1798 in 1848, ali pa časi neuresničljivih platonskih vizij popolne politične, gospodarske in kulturne neodvisnosti večjih, manjših in najmanjših narodnih skupin. Res je, da so bile tudi v preteklem veku te zahteve po svobodi malih kneževin najčešče predmet veselih operet, nič manj res pa je tudi, da so se povsod po malem pojavljali romantični sanjači, ki so za najmanj eno stoletje zaostali za realnostjo. Ta je napravila orjaške korake v pravcu kolektivne vzajemnosti, ki so jo sedaj pogoltnili interesi in meje naroda za razširjenje do celinskih mej in še preko njih. (Saj so že govorili o Evrafriki!)

V takem sklopu se nerazumevanje malih narodov skrči na obseg skromnih ovir proti usodnemu razvoju zgodovine, ki jo določajo samo velesile, namreč številčno najsilnejši ter duhovno in gmotno najbolje pripravljeni narodi.

Ker se usoda malih narodov odloča skoro brez njihove volje in njihova dejanja, za kak trenutek lahko zadoste lastni želji po odločilni vlogi ob koncu pa se to pokaže kot huda politična napaka. S tem ni rečeno, da mali narodi nimajo znakov osebnosti, ki jim gre v vsakem primeru zaradi etničnih in zgodovinskih razlogov. Prav nasprotno hočemo reči, njim gre v resnici osebnost, prava, jasna, nedvoumna istovetnost, toda — in tu smo pri korenu stvari — ne njim samim, ampak v soglasju, v družbi, v sodelovanju ter v močni in tesni zvezi z vsemi drugimi narodi, tako v gospodarskem, kulturnem, duhovnem in socialnem pogledu, kar zagotavlja izmeno onih dobrin, ki sta jih priroda in Bog dodelila človeku po neenaki in zelo tajinstveni razdelitvi.

Ne gre več — po našem — za to, da se stremi po absolutni avtonomiji, ki je nikoli ni bilo ali pa je bila samo navidezna, ker je tako stremljenje nemogoče in absurdno. Danes je treba napraviti točno oceno lastnih možnosti, lastnih virov, lastnih sposobnosti v sklopu splošnega evropskega gospodarstva ter umeti, pomnoževati vedno bolj te možnosti te vire in te sposobnosti, da se ojači koeficient lastne narodne osebnosti.

To je nova oblika, ki jo zadobiva zavest narodov. Da se točneje izrazimo, vsebuje to novo zavest v teoriji in v praksi novi red, ki ga hočeta državi Osi. To ni boljševiška ideja splošnega izenačevanja, niti misel, ki je nastala zadnji trenutek kot improvizacija Churchilla ali Roosevelta.

S tem predmetom se bomo pečali prihodnjič, za sedaj nam zadostuje, da je jasno, da je socialni činitelj najbolj važen in da je postal pomemben za vso Evropo.

K. K. K.

Občinska uprava v Šmarjeti razpuščena

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na osnovi člena 3. Kraljevega dekreta z dne 3. maja 1941-XIX. štev. 291. spoznal za potrebno, da je treba razpustiti občinsko upravo v Šmarjeti ter ji imenovati izrednega komisarja. Zato je odredil:

Čl. 1. Redna občinska uprava v Šmarjeti se razpušča.

Čl. 2. G. Florijan Zorko se imenuje za izrednega komisarja občine v Šmarjeti.

Civilni komisar v Novem mestu je pooblaščen, da izvrši pričujočo naredbo.

Ljubljana, 6. julija 1943-XXI.

Visoki komisar:
dr. Giuseppe Lombrassa.

Boji na Novi Gvineji

Tokio, 8. jul. s. Japonski glavni stan objavlja:

Japonska posadka v bližini Salamaue, južnovzhodno od Nove Gvineje, je v boju proti ameriškim četam, ki so bile 30. junija izkrcane v zalivu Nassau, kakor tudi z avstralskimi četami, ki so skušale napasti japonske postojanke iz smeri Vau. V bližini Bob Dubija je nekaj japonskih enot 5. julija izvršilo presenetljiv napad na sovražne čete ter jih odbilo s težkimi izgubami. Japonska letala so napadla sovražne postojanke v zalivu Nassau dne 1., 3. in 5. t. m. ter prizadela hudo škodo tako sovražnim ladjam kakor izkrcanemu vojnemu blagu.

Italijanski kmetovalci na braniku domovine

Rim, 7. julija. s. Fašistična konfederacija poljedelcev, nadaljujoč s svojo propagando ob vsaki priliki in z vsakim sredstvom, pred vsem na periferiji, da bi dosegla čim popolnejšo in prostovoljnejšo vključitev proizvajalcev pri zbiranju žita, je odredila 10 področij, ki jih je prepustila narodnim voditeljem posameznih federacij po kategorijah in pripadajočim podpornim ustanovam in konfederacijskim funkcionarjem, da bi se tudi letos ustvarilo takšno ozračje pri zbiranju in oddaji žita, ki bi mobiliziralo duhove vseh prizadetih, da bi se zbrala sredstva, ki naj bi zajamčila odpor domovine pod orožjem in zagotovila italijanskemu narodu zboljšanje prehrane, ki jo je napovedal Duce. Posamezna področja so takole razdeljena: Pijemont in Ligurija (nac. svetnik Pietro Gjunti), Tri Benečije (nac. svetnik dr. Carlo Gerini), Lombardija (advokat Luigi Angelini Rota), Emilija in Romagna (dr. Luigi Manci), Toskana (dr. Giuseppe Traniello Gradassi), Marche in Umbrija in Campagnija (advokat Salesio Schiavi), Laclio, Abruzzi in Molise (dr. Amos Bacchelli), Puglije in Salerno (adv. Franco Catalani), Sardinija (dr. Luigi Anchisi), Sicilija (Faust Agodi).

S to novo in globljo propagando, nadzorno in podporno akcijo želi fašistična konfederacija poljedelcev uporabiti vse proizvajalce pri natančnem in prostovoljnem spoštovanju ureditve o zbiranju žita, tako da bi v zgodovinski uri, ki jo preživlja domovina, oddaja žita zadobila pomen domoljubnega dejanja, vrednost dejanja narodne vzajemnosti in simbolično izvrševanje visoke državljanske dolžnosti. Italijanski poljedelci se zavedajo težke in hude stvarnosti sedanjega trenutka in bodo torneje povezani v svojih sindikalnih organizacijah prav gotovo tudi ob tej priliki dali nov in konkreten dokaz o svojem domoljubju, s čimer bodo postali še bolj zaslužni in vredni naloge, ki jim je bila zaupana v tako odločilnem trenutku za usodo domovine.

Prizadevanje mestnega uslužbenstva za blaginjo Ljubljane

Spominjamo se še, kako je podžupan comm. dr. **Salvator Tranchida** lanskega oktobra razposlal okrožnico vodjem mestnih uradov, naj bo mestno uslužbenstvo čim najbolj vljudno s strankami, saj mora javni uradnik vedno upoštevati osnovno vodilo »Iti ljudstvu na roko«. Že v naprej naj mestno uslužbenstvo prepreči vse, da zadeve ne bi postale preveč pereče. Pripraviti in ukreniti je treba vse o pravem času. Z uvidevnostjo in pravičnostjo naj mestno uslužbenstvo izkazuje prebivalstvu ono pomoč in čuječnost, ki z njo dosegamo, da je tudi morda neprijeten, strog ukrep sprejet voljno in občuten manj težko, ker je pač potreben iz najvišjega interesa skupnosti. Kdorkoli potrebuje posredovanje mestne uprave, naj ima vtis, da vsekdar najde ono tenkočutnost, ki mora biti svojstvo vsakega funkcionarja. Zato naj načelniki oddelkov bolj spremljajo delo svojih podrejenih uslužbencev, da bodo vljudnost, ljubeznivost, zlasti pa potrpežljivost imeli za stalno pravilo pri občevanju z občinstvom.

Učinek okrožnice se je prav kmalu blagodejno pokazal, kar so stranke ugotovile s priznanjem in zadovoljnostjo. Enako je pa tudi uslužbenstvo uvidelo, da vljudno in uslužno občevanje s strankami koristi tudi uslužbencem.

Da bi pa občani in sploh mestno prebivalstvo imelo čim več koristi od mestnih uradov, je bilo treba marsikaj preurediti s smotrno organizacijo ter pozornost uslužbenstva čim najbolj strniti k upoštevanju glavnega vodila, naj gre stranka vedno na roko.

Neprestane redne seje vodij uradov z županom in podžupanom na čelu omogočajo mestni upravi reden pregled in potek vseh del po občinskih uradih. Vse rešitve najraznovrstnejših zadev so na teh rednih sejah skupno obravnavane in čim temeljiteje pretehtane, da so rešitve in odloki res zreli in koristni tako strankam kot vsej občini in splošnosti. Da se pa vse uslužbenstvo čim najbolj pritegne k temu prizadevanju, sta župan, general **Leon Rupnik** in podžupan comm. dr. **Salvator Tranchida**, vodjem mestnih uradov te dni spet naslovil naslednjo okrožnico, ki je bila prečitana vsemu uslužbenstvu, da bo svoje sile še bolj posvečalo koristim mestne službe ter še nadalje lojalno, vdano in dejavno sodelovalo z upravo.

»Iz poročil in predlogov, ki jih načelniki uradov predlagajo dan na dan, je razvidno, da pod vodstvom generalnega tajnika, ki daje zgled posebnega zanimanja za mestno upravo, podrejeno uslužbenstvo opravlja službo z marljivo delavnostjo.

Ta, z izvestnega vidika hvalevredna delavnost vendarle ni tako velika, da bi lahko rekli, da je dolžnost funkcionarja izpolnjena do kraja, kakor mora biti izpolnjevana v izredni dobi, ki v njej živimo in ko je treba več čuta odgovornosti, iniciativnega duha in dinamičnosti, ki izključuje počasno, zamudno delo birokracije drugih časov, torej v dobi, ko je treba duha požrtvovalnosti in odpovedi, pravičnosti ter predvsem moralnega poguma, da vselej, pa če tudi bi menili, da tvegamo osebno korist, javimo upravi vse vrzeli, pomanjkljivosti in nerednosti, ki se pojavijo v službenem poslovanju.

Le s takimi svojstvi, ki morajo karakterizirati uradnika teh novih časov, še posebno pa one, ki imajo prednost, da vodijo urade, je predstavnikom uprave mogoče dati najvišji prispevek tehtne, uspešne delavnosti, ne da bi čakali, da samo od le-teh prihajajo opozorila, ki utegnejo biti prekasna, ter izhaja sleherna iniciativa za izpopolnitev službe same ali za izločitev elementov, ki iz svoje službe napravljajo zgolj sredstvo za udobno življenje, dovzetno včasih za poravnave in kompromise.

Zato je točno vodilo mestne uprave, da podrejeno uslužbenstvo sploh služi občini s popolnim razumevanjem dolžnosti in z vnemo do dela, ki pogosto lahko pomeni tudi žrtev, odpoved in duševno muko: **slednjič je vsak nameščenec ljubljanske občan in s tem, ko dobro služi drugim občanom, dela dobro ne le za koristi svojega mesta, temveč tudi za lastno korist.**

Posebnega upoštevanja bodo deležni oni — skromni nameščenci ali vodje uradov, — ki bodo v svesti si važnosti tega vodila, imeli tudi moralni pogum, da o pravem času z absolutno resničnostjo javijo pomanjkljivosti, ki bi se kakorkoli pojavile v poslovanju uradov, saj ti morajo vedno popolnoma ustrezati upravičenim pričakovanjem meščanov in namenom, h katerim teži vsaka uprava, ki jo navdaja krepak čut odgovornosti ter hoče delovati objektivno in pravično.

Sistem, da pustimo toku svojo pot, ali sistem kvietizma kot počasnosti ali — kar je še huje — brezbrižnosti pri delu, ki ga ne vodi resnična korist javne stvari, moramo smatrati za minul: vsakdo delaj zvesto in z zares koristno delavnostjo, usmerjeno k edinemu smotru — blaginji mesta.

Mestna uprava je v mejah možnosti vselej odprtega srca in z iskrenim zanimanjem prihajala naproti zahtevam uslužbenstva: ima torej pravico zahtevati, da ji uslužbenstvo samo da moralno povračilo z največjim uspehom pri delu in z največjo izpopolnitvijo službe.

Prepričani smo, da bo javnost, predvsem pa seveda prebivalstvo ljubljanskega mesta v najkrajšem času z zadovoljnostjo občutilo učinek te dobre namenjene okrožnice in rado priznalo mestnemu županstvu, kako skrbno si prizadeva za čim najtesnejše in čim učinkovitejše sodelovanje mestnega uslužbenstva s prebivalstvom za blaginjo vse Ljubljane.

Ob šesti obletnici kitajskega incidenta

Naraščajoča strnjenost vzhodnoazijskih narodov

Tokio, 7. jul. s. Diplomati Osi so nocoj proslavili 6. obletnico kitajskega incidenta s sprejemom v japonsko-nemškem in japonsko-italijanskem društvu, ki so se ga udeležili tudi general Ajao Či Kšimoto, bivši župan Tokija, admiral Jamamoto, bivši poslanec v Berlinu Kimitomo in predsednik omenjenega združenja Nagarani.

Tokio, 7. jul. s. Ob šesti obletnici tako imenovanega kitajskega incidenta ugotavljajo v japonskih vojaških krogih, da nadzira Japonska sedaj 5000 kvadratnih kilometrov kitajskega ozemlja. V tej dobi so Čangkajškove oborožene sile pustile na bojišču približno 2 milijona 800.000 mrtvih, izgubile 3070 letal, 6000 topov, 10.000 strojnic, 180.000 pušk in ogromne količine drugega vojnega blaga. Operacije v tem letu so dokazale, da ni imel Čangkajšek, čeprav so ga podpirali Angleži in Američani, nikdar pobude v svojih rokah in da so bile njegove oborožene sile obkoljene ali uničene v Čekijangu, v Kunganu, Tijungkingu in ob južnem Jangceju, dočim so bila sovražna letalska oporišča sistematsko uničena.

Bangkok, 7. jul. s. V posebni poslanici, ki jo je poslal preko tajskega veleposlanika na Japonskem predsedniku japonske vlade Toju ob priliki 6. obletnice kitajskega incidenta, je predsednik tajske vlade Kibun zapisal med drugim: »Ko poteka danes šest let borbe med Japonsko in režimom v Čungkingu, si dovoljujem izraziti upanje, da se bo ta vojna kmalu zmagovito zaključila in da bodo vsi Azijci sodelovali kot enota proti skupnemu sovražniku in se združili v nalogi, da ustvarijo blagostanje na prostoru Velike vzhodne Azije.

Šonan, 7. jul. s. Tukajšnji listi komentirajo pomen 6. obletnice kitajskega incidenta in poudarjajo, da se bo narod spominjal tega dogodka kot izhodišča za ustvaritev nove Kitajske, združene bolj kakor kdaj koli prej. Kitajski list v Šonanu »Jit Po« objavlja uvodnik, v katerem poudarja, da se v ideološkem pogledu kitajski incident lahko smatra za začetek vojne za Veliko vzhodno Azijo. Cilj obeh konfliktov je izkoreninjenje angleško-ameriškega vpliva v vzhodni Aziji. Narodi tega prostora morajo uničiti angleško-ameriški imperijalizem. Čungking ne vidi spletk, s katerimi skušajo Angleži in Američani podjarmiti Kitajsko. Šele z nastopom Japonske je bila Kitajska osvobojena ne le pritiska komunizma, ki je pretil udušiti vso državo, temveč tudi angleško-ameriškega izkoriščanja. Svoj članek zaključuje list s pozivom za popolno uničenje Angležev in Američanov po azijskih narodih pod vodstvom Japonske, kajti samo tako bo Azija lahko dobila svoj pravi obraz.

List »Šonan Šimbun« piše, da so bili v Tokiju postavljeni trdni temelji, da se preko Nankinga napravi iz Kitajske svetovna sila, na katero bodo gledali Angleži in Američani od spodaj navzgor, ne pa od zgoraj navzdol. Kitajsko-japonski sporazum zapira Angležem in Američanom vsako pot izkoriščanja Kitajske. V zadnjih petih letih se je na Kitajskem marsikaj zgodilo. Narodna Kitajska je pod vodstvom Vangčingveja dosegla popolno suverenost in teritorijalno strnjenost. Na drugi strani pa režim v Čungkingu, ki je dosledno odklanjal sodelovanje z Japonsko za uresničenje idealov pokojnega Sunjatsena, tudi že spoznava, da se njegovo vplivnostno področje naglo manjša, medtem ko narašča njegovo usužnjenje Angležem in Američanom.

Manilla, 8. jul. s. Tukajšnje kitajsko združenje je ob priliki 6. obletnice kitajskega incidenta poslalo v Čungking poslanico, v kateri se zavzema za ukinitev sovražnosti, ker so brez pomena glede na novo kitajsko politiko Japonske. Poslanica poudarja, da so bili od tedaj, ko je nova kitajska politika Japonske postala učinkovita, razveljavljeni vsi krivični sporazumi, ki jih je bila Kitajska prisiljena skleniti z drugimi državami, mozemske koncesije pa vrnjene Kitajski. Kitajska in Japonska, nadaljuje poslanica morata sodelovati, da dosežeta osamosvojitev narodov vzhodne Azije in ustvarita področje skupnega napredka. Čungking je brez vojnih ciljev proti Japonski in bi moral zato prenehati z odporom, ki nima več nobenega pomena, ter sodelovati pri nalogi za obnovo nove Vzhodne Azije.

Novo bridko spoznanje Angležev

Svarilo pred varanjem anglosaške javnosti

Lizbona, 7. jul. s. Znana britanska reakcionarna revija »Word Affaiers« je napravila popolen obrat v vprašanju drugega bojišča z objavo naslednjega komentarja:

Britansko ljudstvo pričakuje povsem zanesljivo vdor v Evropo vsak trenutek. To naj bi bil odločilni udarec proti sovražniku, o katerem si mislijo, da je že na tleh. Tako pač mnogi gledajo na stvar, če bi pa do tega udara ne bi prišlo, bi bilo mnogo nevolje. Nihče ne more presoditi, kakšne bi bile politične reakcije. Listi so bili tako polni vzpodbudnih naslovov o bližajoči se uri »NIČ«, ki se približuje, in toliko so razpravljali o drugem bojišču, da so množice prepričane, da se ta usodna ura približuje. Sleherna misel je podrejena tej duhovni gotovosti. Naj bodo politične reakcije, ki bodo sledile neizvršitvi tega poizkusa v letu 1943, kakršnekoli, lahko bi se zgodilo, da bi se kasneje strateško utemeljevala vsa sedanja vojna s tem, da je že sama grožnja Nemčiji odvrnila nemške čete od vzhodnega bojišča in morda celo preprečila začetek ofenzive na tem bojišču letos poleti. Že s tem naj bi bilo mnogo doseženo, malo verjetno pa je, da bi mogla ta trditev bistveno spremeniti reakcije, razen, ako bi se med tem ne zgodilo kaj drugega, zelo pozitivnega. Globoka želja prebivalstva Velike Britanije in Združenih držav ter vseh zasedenih držav po invaziji ima za posledico, da zbuja sleherno odlaganje nevoljo in da se mu takoj pripisuje politični pomen. Toda ne glede na politične nevarnosti takšne zakasnitve bi ne bile nič manjše nevarnosti, ako bi sledili tistim, ki se zavzemajo za prezgodnji poizkus. Morda bi bilo še najmanjše začetno zlo v smislu pritiska, da je treba nekaj storiti, ako bi se podvzela kaka bučna slepilna akcija, ki bi bila brez strateške vrednosti. V tem pričakovanju so tisti, ki verujejo v uspešnost na letalske akcije omejene ofenzive, pridobili na vplivu, pripomniti pa je treba ponovno, da se bombardiranje doslej ni izkazalo kot odločilni činitelj niti v rusko-finski niti v španski državljanski vojni niti v bitki za Veliko Britanijo. Ono tudi ni odločilni činitelj na Kitajskem. Malta je bila 2000 krat napadena in najmanj 6000 ton bomb je bilo odvrženih na železniško križišče Hamma, toda promet je še vedno v teku. Coventry je bil silovito napaden, vendar je le 12 odstotkov njegove industrijske proizvodnje trenutno zastalo. Ogled navidezno porušenega mesta po enem izmed najsilnejših napadov je površnemu opazovalcu nudil vtis, da je večina njegove industrije popolnoma uničena, in vendar ni bilo tako.

Stockholm, 7. jul. s. Londonski poročevalec lista »Allehanda« piše, da preveč optimistični preroki te dni v Angliji niso posebno priljubljeni. Živčna vojna, ki bi jo prav ti optimisti hoteli prenesti na sovražnika, se obrača proti njim samim. Odkar ves zavezniški tisk v vseh krogih v Londonu in Washingtonu ne govori o ničemer drugem kakor o nemški protiofenzivi na vzhodnem bojišču, je razpoloženje postalo zelo črno, prejšnja gotovost po zasedbi Tunisa se začenja mačati in odpadla so ugibanja o razvoju. Nemški načrti zbujajo razmišljanja v londonskih krogih prav zato, ker ni o njih ničesar pozitivnega znano. List »Evening Standard« hoče biti realističen in navajajoč razvoj na vzhodnem bojišču, od katerega prehaja na položaj v Sredozemlju, vprašuje, ali niso morda zavezniki pretiravali, ko so se zanašali na možnost lahkega izkrcanja. Medtem so bili v pričakovanju nemškega napada podvzeti strogi obrambni ukrepi. Ostanek civilnega prebivalstva, ki še ni mobiliziran, se mrzlično vadi v obrambi in tudi žensko osebje hotelov in restavracij je prejelo ukaz za posečanje tečajev za uporabo pušk, strojnic in ročnih granat.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po naredbi Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z vštetо trošarino):

1. **Kruh** iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; **testenine** iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna **pšenična moka** 2.70 lire; enotna **koruzna moka** 2.20 lire; **riž** navadni 2.70 lire; **fižol** 6 lir za kg.

2. **Jedilno olje** (olivno) 14.70 lire za liter; **surovo maslo** 28.40 lire za kg; **slanina** sotjena 19 lir za kg; **mast** 17 lir za kg.

3. **Kis**, 4% vinski 6.35 lire za liter.

4. **Mleko** 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.

5. **Sladkor**: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.

6. **Mehka drva**, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; **trda razžagana drva** 40 lir za stot; **enotno milo**, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

Gospodarstvo

Poslovanje italijanskih zavarovalnic

Tri največje zavarovalnice v Italiji Nacionalni zavod za zavarovanje (Istituto Nazionale delle Assicurazioni, INA), Assicurazioni Generali in Riunione Adriatica di Sicurtà so pravkar objavile svoja letna poročila za preteklo leto, ki kažejo, da je uspelo nadaljnje razširjenje obsega poslov v sami Italiji. Zavarovalna stroka je v Italiji od nekdaj močno razvita, tako da zavzema najodličnejše mesto v organizaciji zavarovalništva v Evropi, saj sega poslovno področje velikih italijanskih zavarovalnic zlasti trieštskih, daleč preko meja Kraljevine.

Nacionalni zavod za zavarovanje INA spada po obsegu poslov med največje zavarovalnice v Evropi. Iz poročila, ki ga je senator Bevione podal Duceju o poslovanju tega zavoda, je razvidno, da je prineslo preteklo leto tej zavarovalnici nov velik razmah poslov. Delovno področje zavoda se v prvi vrsti nanaša na Italijo samo, vendar je bilo že leta 1941 razširjeno z ustanovitvijo reprezentanc na Hrvatskem in v Španiji. Zastopstvo zavarovalnice v Albaniji je razširilo svoje posle na Črno goro, v Ljubljani pa je bila prav tako leta 1941 ustanovljena generalna direkcija. Pri nacionalnem zavodu za zavarovanje je bilo lani na novo sklenjenih 719.000 zavarovanj za znesek 5 milijard lir, medtem ko je znesek novih zavarovanj v prejšnjih dveh letih dosegel 4.2 odnosno 3.75 milijarde lir. Zavarovana glavnica se je s tem povišala na 30 milijard lir, nasproti 24 in 21 milijardam v prejšnjih dveh letih. Vplačane premije so ponovno narasle za 0.4 na 1.9 milijarde lir. Spričo povečanega obsega poslov so družbine matematične rezerve, ki so znašale ob koncu leta 1940 5.94 milijarde lir, ob koncu leta 1941 pa 6.70 milijarde lir, povzpele na 7.74 milijarde lir. Lani so se dvignile za več kakor 1 milijardo. Lastne premoženjske rezerve pa so narasle za 35 na 504 milijone lir. Zavod je tudi v preteklem letu sodeloval pri vpisu zakladnih bonov z zneskom 1 in pol milijarde lir tako da je v treh letih sodeloval pri vpisu za 2.7 milijarde lir. Čisti dobiček se je lani povečal na 83.6 milijona lir (81); od tega dobi državni zaklad 34.5 milijona lir enak znesek pa gre po statutih v korist zavarovancev, kar pomeni, da se zavarovancem lahko poviša zavarovana glavnica za 0.5% ali pa se letošnja premija dvigne za 6%. Poleg gornjih zneskov je zavod stavil znaten znesek 231 milijonov lir na razpolago za melioracijska dela (prejšnje leto 135 mil.).

Navalic znatnim poslom pušča Nacionalni zavod za zavarovanje še vedno dovolj možnosti za iniciativo zasebnih zavarovalnic, med katerimi sta največji imenovani trieštski zavarovalnici. Družba *Assicurazioni Generali* je poslovno delovanje svojih 63 koncernskih družb v inozemstvu še razširila. Lani je prejela na premijah v vseh zavarovalnih panogah 1366 milijonov lir nasproti 1168 in 1031 milijonom v prejšnjih dveh letih. Medtem ko odpade v življenjskem zavarovanju večji del na Nacionalni zavod za zavarovanje, t. j. na javnopravno ustanovo, obvladajo zasebne zavarovalnice skoraj ves trg zavarovanja proti škodi. Še vedno pa zavzema tudi življenjsko zavarovanje važno mesto v poslovanju družbe Assicurazioni Generali. V življenjskem zavarovanju zavarovana glavnica se je lani povzpela od 10.5 na 12.4 milijarde lir. Skupna vsota garancijskih fondov se je v preteklem letu povečala za 538 na 4171 milijonov lir. Iz bilance je nadalje razvidno, da so lani nepremičnine v Italiji in inozemstvu dosegle vrednost 750 milijonov lir. Zavod je s svojimi koncernskimi družbami sodeloval v konzorciju za emisijo državnih zakladnih bonov. Pri čistem dobičku, ki se je povečal na 36.5 milijona lir (prejšnje leto 33.8), bo družba izplačala nespremenjeno dividendo na delnico v nominalni vrednosti 200 lir (glavnica znaša 120 milijonov lir).

O računskem zaključku drugega trieštskega velikega zavoda *Riunione Adriatica di Sicurtà* smo že včeraj kratko poročali. Tudi ta družba kontrolira v Italiji in v inozemstvu številne druge družbe in je v tesnih stikih z Monakovsko življenjsko zavarovalnico. Dohodki od premij so se lani v vseh zavarovalnih panogah povečali na 933 milijonov lir nasproti 763 in 708 milijonom v prejšnjih dveh letih. V življenjskem zavarovanju so bila sklenjena nova zavarovanja za 1.50 milijarde lir (nasproti 1.05 v prejšnjem letu). Nepremičnine te družbe v Italiji in v inozemstvu predstavljajo v bilanci vrednost 500 milijonov lir. Tudi družba Riunione je lani sodelovala v konzorciju za emisijo državnih zakladnih bonov. Pri glavnici 100 milijonov lir je znašal čisti dobiček 12.2 milijona lir (12.6) in bo družba kakor v prejšnjem letu izplačala kosmato dividendo 100 lir na glavnico v nominalni vrednosti 625 milijonov lir. Ostanek 1.9 milijona lir pa bo prenešen na novi račun.

Gospodarske vesti

= **Omejitvi v nemški proizvodnji nekaterih vrst papirja.** Nemški državni urad za papir je izdal novo naredbo o proizvodnji in predelavi papirja, s katero se v interesu štednje s celulozo spreminja sestava srednjefinih vrst papirja, papirja za pisanje in ovojnega papirja. Odslej bodo v nemških papirnicah izdelovali samo tri vrste papirja za pisanje (doslej 5). Tudi število raznih vrst ovojnega papirja se zmanjša. Za ostale vrste papirja pa so izdane nove določbe glede maksimalne teže na kvadratni meter.

= **Iz spodnještajerskega trgovinskega registra.** Cmureška trgovska družba z o. z. v Zgornjem Cmureku je prešla brez likvidacije na edinega družbenika Huberta Poscha, ki bo tvrdko odslej vodil pod svojim imenom.

= **Likvidacija podružnic bivših jugoslovanskih delniških družb v Srbiji.** Z naredbo srbske vlade je bila odrejena likvidacija podružnic onih delniških družb, katerih centrale so bile dne 1. aprila 1941. na bivšem področju Jugoslavije izven Srbije, kolikor ni bila izvršena reorganizacija dotičnih podružnic po naredbi z dne 5. junija 1941. Podružnice morajo v 30 dneh prijaviti svojo likvidacijo sodišču. Likvidacijsko postopanje se ne uveljavlja, če ima podružnica v Srbiji obliko samostojne delniške družbe ali če se taka samostojna delniška družba ustanovi najkasneje v dveh mesecih. V tem primeru prevzame nova delniška družba vse pravice in obveznosti kakor tudi glavnico prejšnje podružnice, kakor je bila izkazana v zadnji bilanci pred ustanovitvijo samostojne delniške družbe.

KULTURNI PREGLED

Drugo srečanje z „Nevesto s krono“

Pred menoj leži letnik »Gledališkega lista« iz l. 1929. In ko listam po njem, vidim jasno podobo naše takratne Drame, ki je začela hoditi dobro leto prej novo pot pod vplivom mladega režiserja Cirila Debevca.

Po svojih študijah na praški igralski Akademiji je začel svojo režisersko pot pri nas v znamenju ekspresionizma in poduhovljenega realizma ter je razvijal svoje gledališko stremljenje v to smer tako v izboru literarno visoko vrednega repertoarja, kakor njemu odgovarjajočih igralcev, ki so mu sledili v to, pri nas do takrat komaj nakazano smer. Kdor si dá truda, da prelista kritike iz tedanjih časov in sliši spomine občinstva, bo videl, da sodi tisti čas v visoko aktivno vrenje umetniške prizadevnosti in dejavnosti v analih naše Drame.

Kot glavno sodelavko v Debevčevih režijah naj omenim Milo Šaričevo, nosilko domala vseh ženskih glavnih vlog v njegovih režijah skozi celo vrsto let. Med te vloge spadajo: Kersti, Auda, Elizabeta Valoiška, Hai-Tang, markiza Yorisaka, Gospa Cathleena, Lepa Vida, Dotka, Eleonona, Elizabeta Barett-Browningova, Cordelia itd. To so liki, ki sestavljajo bistven del najvrednejših vrhunskih storitev izmed umetnic naše Drame.

*

Miloba, eteričnost in plemenitost likov Šaričeve so malone legendarne in po njih je postala ta od občinstva ljubljena in spoštovana umetnica simbol in utelešenje idealne, plemenite ženskosti. Miloba in plemenitost sta njeni najmočnejši značilnosti, njena individualnost, tako močna in nepremagljiva, da je dobil vsak lik v njeni interpretaciji to subjektivno noto.

Debevčeve režije s Šaričevo v glavnih vlogah pomenijo ero v naši Drami in ji dajejo značilen pečat.

*

Toda bistvo življenja — posebno gledališkega — je večna sprememba. In tako pride in gre zdaj ta, zdaj oni val, se pomudi in uplahne, da napravi prostora novemu — kakor se menjavata plima in oseka. In tako je zanesel val Debevca v Opero, prišel je nov čas, z novimi zahtevami, ki so prinesle drug repertoar, nove moči, novo strujo in tudi Šaričeva je postala v zadnjih letih bolj redek pojav na našem odru.

Toda življenje je krogotek, ki se vrača od časa do časa na isto točko in napravi bilanco: Kaj si pridobil, kaj pridelal, kaj dognal v tem času? Ali si obstal na mestu, ali si napredoval ali nazadoval?

S tem vprašanjem stojimo danes pred našo Dramo, pred režiserjem, pred ansamblom. Kje smo?

*

Kdor pozna Šaričevo kot »Nevesto s krono« — Kersti, se bo tudi vprašal: Kakšen je danes odnos te igralke do te

vloge? In ko se domeniva za sestanek in pogovor, jo pričakujem z zanimanjem, kajti že prav dolgo je nisem videla.

In ko prihaja z elastičnimi, energičnimi koraki, ko slišim njen temni, zastrti alt v molovih kadencah (kdo ga ne bi spoznal izmed tisočerih glasov?) tako poln odločnosti in vitalnosti, neke notranje napetosti do skrajnih meja naprožene vzmeti, gledam pred seboj neko meni novo, doslej neznano Šaričevo. Bledi oval njenega obraza je za spoznanje drobnejši, toda morda ravno zato upornejši, rjavi pogled ni več zastrt z milino, temveč bliska...

V tem trenotku ni več sledu o eteričnosti, ki je, kakor prosto v zraku lebdeča meglica, pripravljena, da zakoleba ob vplivu tega ali onega — nič sledu o Ofeliji — ni več pasivno učinkujoče, mile — temveč odporna in uporna ženskost — Kersu.

*

In dasi sem po teh letih na vsebino Strindbergove »Neveste s krono« pozabila, mi je zdaj, ko vidim Šaričevo táko pred seboj, jasna: gre za uporno Kersti iz morilskega rodu (kajti njeni pradedje so prelili tujo kri), za švedsko planšarko, žensko, kajti Kersti je že ženska in mati, čeprav gre zaplet drame za njeno krono.

*

— Kako občutiš svoje drugo srečanje s to vlogo?

»Za igralca ni večje milosti — vsaj po mojem osebnem mnenju — kot da se lahko vrne po več letih k svoji stari vlogi. Vsak igralec ima vedno občutek, da ji je ostal nekaj dolžan. Življenjska in odrska dozorelost, ki si ju z leti pridobiš, pa ti dajeta možnost, da ob ponovnem srečanju z vlogo ta dolg poravnaš.

Zavedam se, da mi pred leti ni uspelo predstaviti Kersti, kakor bi bila hotela, ker nisem še v tisti meri razpolagala z izraznimi sredstvi, ki so potrebna za to vlogo. Kajti Kerstina **moč** je velika tako v negativni kakor v pozitivni smeri. Njen zločin ne izvira iz pokvarjenosti. Kot potomko morilskega rodu lovcev jo žene zdravo, močno nagonsko življenje preko rodbinskega sovraštva v objem Matsa, ki ga vzljubi in mu rodi sina, obremenjenost s temnimi divjimi instinkti pa jo pritira do detomorstva, da zadosti svojemu častihlepju s krono. Pri tem ji pomaga temna prirodna sila — Babica, katere vpliv je kljub svarilu svetle, dobre sile Povodnega moža spočetka močnejši.

Kerstin zločin se razkrije, ona se zlomi, prizna krivdo, se očisti in spreime kazen nase. In tu se pokaže zopet njena — tokrat pozitivna moč — da nosi vse posledice zločina, ki ga je storila.

Ob tej pravljični drami se mi zdi čudovita Strindbergova poglobitev v naravo in njegove prispodobe za človekove nagibe: temna prirodna sila — Babica, katere lisičji rep je simbol za njeno roparsko, animalsko naravo, ki prevlada Kersti, in kot nasprotje v Povodnem možu personificirana svetla, pozitivna naravna sila, očiščujoči vodni element, ki končno povzroči Kerstin preobrat od nagonskih k duhovnim silam narave.

Tehtna je tudi povezanost Kerstinih faz z vodnim elementom, ki jo spremlja ves čas: najprej slap, kot prispodoba njene prekipevajoče, neukročene nravi; tolmun, temna globina njene duše, ki spočne zločin, nato deroča reka, ki jo žene z neizprosno silo v pogubo: odkritje zločina, in končno jezero, s kristalno belo, ledeno gladino, znakom njene duševne kristalizacije, ki v smrtni otrpnjenosti ohladi ogenj sovraštva med njeno in Matsovo rodno hišo, sovraštvo, ki je zastrupilo in pogubilo njuno ljubezen.

To se mi zdi lepo občuteno. Prepričana sem, da bo to delo morda še marsikomu dvignilo iz duše kako dragoceno misel. Da, lepo je zastaviti vse svoje moči za interpretacijo resnične odrske umetnine, kajti zavest, da pridobita ob njej gledalec in igralec, je vredna napora.«

*

V letošnji uprizoritvi so ostali od prvotne zasedbe poleg Šaričeve še: Mira Danilova, ki je zaznamenovala vprav z Brito že pred leti enega svojih najmočnejših igralskih uspehov, nadalje Rakarjeva kot Babica in Debevec kot Povodni mož, dve fantastični igralski stvaritvi; nadalje Cesar kot izrazita pojava deda in M. Skrbinšek kot župan. Od novih je treba predvsem omeniti Slavka Jana, ki igra vlogo Matsa namesto prejšnjega igralca. Jan je znan iz zadnjih sezon kot Hamlet in Romeo. Kot Mats ima pred sabo vlogo stroke, kot je doslej še ni igral. Njegove igralske sposobnosti, ki so našle doslej izraza v prenekateri klasični in izrazito moderni vlogi, bodo postavljene na tehtno preizkušnjo s Strindbergovim, srčno dobrim, poštenim, po duši otroško nebogljenim a v podzavestnem, slutenjskem svetu zelo razvitim Matsom. Izmed pomembnejših vlog naj še omenimo Elviro Kraljevo, ki bo nova v vlogi Kerstine matere, najizrazitejše predstavnice gorskega, morilskega rodu, ždečo v sovraštvu in temnih slutnjah o hčerini skrivnosti.

Inscenacijo je — kakor pred leti — izvedel po režiserjevi zamisli mojster gledališke slikarne Vaclav Skružny, ki je izdelal v teku svojega dolgoletnega, plodnega delovanja pri nas prenekatero lepo sceno s posebnim smislom za folklorne in bajne prvine; pri sestavi kostumov pa je vodila delo Jela Vilfanova. Scenska glasba, posebej komponirana za to predstavo, izvira še od prve uprizoritve in je delo Antona Balatke.

Maša Slavčeva

Kronika

* **Poslanik Mackensen pri Duceju.** Mussolini je te dni sprejel nemškega poslanika pri rimski vladi von Mackensena, ki mu je izročil izvod velikega slovarja latinskega jezika z naslovom »Thesaurus linguae latinae«. Slovar so izdale skupno nemške znanstvene akademije. Na njem so delali strokovnjaki od konca preteklega stoletja do danes. Obenem z nemškimi latinisti si je stekel zasluge za izdajo tega slovarja tudi prof. Luigi Castiglioni, ki predava na univerzi v Milanu.

* **Smrt generala Cebrellia.** Iz Rima poročajo, da je umrl nenadne smrti general neke letalske divizije Mario Cebrelli. Pokojnik se je narodil v Genovi leta 1894., udeležil se je svetovne vojne v činu kapetana, potem je napredoval od stopnje do stopnje ter je bil nazadnje eden najboljših letalskih generalov italijanske vojske. General Cebrelli je bil odlikovan tudi s Savojskim vojaškim redom.

* **Smrt viteza železnega križa.** Na posledicah hudih ran, ki jih je dobil v Tunisu, je 22. junija podlegel poškodbam stotnik Detlef Lienau, poveljnik izvidniškega oklopnega oddelka. Za svojo hrabrost je bil maja letos odlikovan z viteškim križcem železnega križa.

* **Smernice za ljudsko šolstvo v vojni.** Pri ministrstvu za narodno vzgojo v Rimu je bil sestanek sveta za ljudsko šolstvo. Minister Biggini je razvil svoje misli o nalogah ljudske šole v vojni. Dal je napotke za razvoj ljudskega šolstva v sedanjem času in nakazal pot za bodočnost.

IZ LJUBLJANE

Razdeljevanje krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarijata sporoča, da bodo od 10. do 13. t. m. naslednje tvrdke:

Zadruga državnih uslužbencev, Vodnikov trg;
Šarabon & Co., Zaloška cesta;
Ivan Jelačin, Emonska cesta;
Boris Lunder, Rožna dolina, Cesta V;
Gregorc & Co., Bleiweisova cesta;
A. Smrkolj, Vošnjakova cesta;

ponovno delile spomladanski krompir, in sicer po 1 kg na osebo proti odvzemu odrezka št. 105 navadne živilske nakaznice (modre barve), izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Cena krompirja je določena za L 2.40 za kg.

☆

u— **Nov grob.** V Novem mestu je v 71. letu starosti preminil poštni poduradnik v pokoju g. **Ignacij Ahlin.** Zapušča tri sinove, hčerko in drugo sorodstvo. K večnemu počitku bodo blagega pokojnika spremili v soboto iz mrtvašnice bolnišnice v Kandiji na mestno pokopališče. Pokojniku naj bo ohranjen blag spomin, njegovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Diplomirana** je bila na juridični fakulteti gdč. **Majda Biziljeva.** Čestitamo!

u— **Nočna nevihta.** Po hudem nalivu v sredo dopoldne se je kmalu po kosilu zjasnilo in je sonce sijalo vse do večera. Ob nastopu noči pa je bilo nebo že spet oblačno in kmalu po polnoči se je razbesnela prava nevihta, spremljana z bliskanjem in grmenjem. Neurje je trajalo skoraj celo uro, deževalo pa je potem še delj časa. Včeraj je bilo vse dopoldne nebo zamrženo z oblaki. Barometer se zadnje dni neprestano dviga in pada. Medtem ko se je prejšnji teden držal med 761 in 764 mm, je začel v torek naglo padati in je dosegel najnižje stanje 757 mm (ne 725.5, kakor je včeraj zapisal tiskarski škrat). Potem se je razmeroma hitro dvignil do 760 mm in nekaj časa ostal na tej višini. Ozračje se je nekoliko ohladilo. Najvišja dnevna temperatura v sredo je znašala 20.5 stop. C, najnižja temperatura v četrtek zjutraj pa je bila 14 stop. C.

u— **O živalih, ki pri nas izumirajo,** je objavljen zanimiv članek v »Domovini« tega tedna. Nadalje sta objavljena domača novelica »Njeno prijateljstvo«, ter šaljivi podlistek »Hudiča so šli klicat«. Gospodinjam v pouk je daljši članek o vlaganju ter različen drobiž. Roman »Obsedenec« se živahno razpleta. Vsem čitateljem v mestu in na deželi bo spet v razvedrilo velika križanka. »Domovina« prinaša tudi politična poročila in vesti iz raznih krajev domovine. Ker se je pravkar začelo novo polletje in z njim novi roman »Obsedenec«, priporočamo meščanom in deželanom, da se naroče na najcenejši slovenski tednik. Saj stane naročnina za pol leta le 12 lir, posamezna številka pa 60 centesimov. Zglasite se z dopisnico na upravo »Domovine«, Ljubljana, Puccinijeva 5.

u— **Krompir za gostilne.** Združenje trgovcev poziva vse gostilničarje, ki so prijavili, da izkuhavajo jedila, da takoj, to je v petek ali v soboto dne 9. oziroma 10. julija dvignejo rani krompir pri tvrdki Nikelsbacher, Bleiweisova št. 36.

u— **Prodaja toaletnega mila v špecerijskih trgovinah.** Združenje trgovcev obvešča, da bodo trgovci-špeceristi počenši s ponedeljkom dne 12. julija prodajali na podlagi odrezkov št. 102 živilske nakaznice po 100 g toaletnega mila za osebo za mesec julij in avgust.

u— **Obrtnike pozivamo** po nalogu Visokega komisarijata za Ljubljansko pokrajino, da **do dne 10. t. m.** izkažejo Pokrajinskemu svetu korporacij, Bethovnova ulica št. 10, vse svoje zaloge usnja (po posameznih vrstah v kg odnosno v kvadratih), tkanin in sploh predmetov, ki so vezani na izkaznice, ali racijoniranih predmetov, v kolikor se ne nahajajo v skladiščih tvrdke »Indus«. Usnje, ki bi ga ne izkazali, se bo smatralo za zatajeno in odtegnjeno normalni potrošnji ter bodo posestniki brez nadaljnjega naznanjeni pristojni oblasti v svrho kazenskih sankcij.

u— **Stenografski tečaj za začetnike in posebni za napredne se prične v ponedeljek 12. julija.** Korespondenčno in debatno pismo. Brzopisne vaje po diktatu. Učnina je zmerna. Posebni tečaj tudi za strojepisje. Največja moderna strojepisnica. Pouk je dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Informacije daje in sprejema prijave še ta teden: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Otroke otroških vrtcev in podobnih zavetišč** bodo posebni vozovi električne železnice v petek 9. t. m. dopoldne ob 8.30 v spremstvu otroških vrtnaric odpeljali izpred karmeličank, Zg. in Sp. Šiške, s Privoza in s končne postaje na Viču naravnost pripeljali do postajališča pri uri na križišču Rimske in Groharjeve ceste k skušnji za slovesno otvoritev Otroškega paradiža v Tivoliju. Ob 11.45 bolo posebni vozovi s te postaje otroke spet odpeljali nazaj na prej navedene postaje. Enako bodo otroke posebni vozovi odpeljali s postajališč v nedeljo 11. t. m. popoldne ob 15.30 naravnost na postajo na križišču Groharjeve in Rimske ceste k slovesni otvoritvi otroškega paradiža. Po prireditvi pa izpred ure spet nazaj ob 19. uri. Opozarjamo spremljevalke otrok, naj z otroki čakajo na postajah na posebne vozove, ker ti vozovi nikjer ne bodo čakali nanje zaradi rednega prometa. Posebno pa priporočamo staršem, naj otrokom ne dajejo s seboj drugih prigrizkov razen koščka kruha. Otročke pa vabimo, naj prineso s seboj tudi svoje igrače, kolesa in skire, kakor jim ukažejo njih otroške vrtnarice. Prosimo prebivalstvo, naj ne sili v te samo za prevoz otroških vrtcev namenjene tramvajske vozove, ker ne bi potniki dobili vozovnice ter se ne bi mogli s temi vozovi peljati.

u— **Zelo redek instrument** je četrttonski harmonij. Enega samega imamo v Ljubljani, bil je edin v vsej prejšnji državi in najbrž jih je zelo malo celó v klasični domovini glasbe, v Italiji. Četrttonski harmonij je bil izdelan po načrtu znanega modernega skladatelja prof. Habe pri Foersterju v Pragi. Po posebnem priporočilu vnetega pobornika moderne glasbe, pokojnega prof. Slavka Osterca in prof. Sturma je prispel ta pomembni izdelek v Ljubljano. Ima tri manuale in se na njem lahko izvaja klasična glasba, še prav posebno pa najmodernejše skladbe, namenjene za četrttonski instrument. Kakor čujemo, bo ta zanimivi instrument prodan. Ali se bo našel interesent v Ljubljani? (Naslov lahko izve v našem uredništvu).

Cimitero dei Lupi v Livornu, pokopališče, ki so ga oskrunile z razdejanjem bombe sovražnih letal

u— **Pogreb akademika Pavlovčiča Mavricija** bo v petek ob 15. uri iz kapelice sv. Jožefa na Žalah.

u— **Zahvala.** Družina umrlega Ivana Kiferla, šol. upr. v pok., se iskreno zahvaljuje vsem za sočustvovanje, poklonjeno cvetje, pevcem za lepo petje, čč. sestram in vsem za tako častno spremstvo na zadnji poti nepozabnega pokojnika.

u— **Islandski ribič** je najboljši roman znanega francoskega romanopisca Pierre Loti-ja. Pisatelj slika z živo besedo zanimivosti pomorskega življenja — opisuje pestrosti eksotičnega življenja ter mojstrsko obravnava problem ljubezni in ženske zvestobe. Znameniti roman je prevedel v slovenščino g. **Vladimir Levstik** in je delo pravkar izšlo v založbi **Knjigarne Tiskovne zadruge** v Ljubljani, Selenburgova ul 3.

u— **Učite se strojepisja! Novi strojepisni dnevni in večerni tečaji — eno-, dvo- in trimesečni** se prično v ponedeljek 12. julija. Desetprstna učna metoda. **Specialna strojepisna šola:** Največja moderna strojepisnica, raznovrstni stroji. — Pouk je dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. — Posebni tečaj tudi za stenografijo. — Učnina zmerna. — **Informacije in prijave: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

»DOLOREX« tablete proti živčnemu glavobolu. V lekarnah Lir 2.50.

u— **Za sončenje in proti sončnim opeklinam — Tschamba Fii.** Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

u— **Stenografski tečaji — v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2** — dnevni in večerni — začetniški in nadaljevalni, prično dne 12. t. m. Učnina zmerna, uspeh v kratkem času zajamčen. Izkoristite prosti čas za dosego tega najvažnejšega znanja v poslovnem in privatnem udejstvovanju. Informacije in vpisovanje dnevno do 19. ure.

u— **Oranžada Pellegrino in mineralna voda je prispela.** Kavarnarji in gostilničarji pohitite, ker bo v prodaji samo še dva dni. Glavna zaloga Pellegrino, Kolodvorska 8.

u— **Nesreče.** V levico se je vsekala 30-letna delavka Franja Grabnerjeva iz Ljubljane. Frančiška Zupančičeva, 36 letna delavka v tovarni Saturnus v Ljubljani, se je poškodovala na rokah. S kolesa je padel in si zlomil desnico 36 letni delavec Anton Grabeljšek z Vrhnike. 43 letni delavec Ivan Vidmar iz Kočevja je tako nesrečno skočil z vagona, da se je občutno ranil na desnem kolenu. Ponesrečenci se zdravijo na kirurškem oddelku ljubljanske splošne bolnišnice.

Iz Hrvatske

Bolgarska odlikovanja hrvatskih državnikov. Ob izmenjavi ratifikacijskih listin o pravni pomoči med Bolgarijo in Hrvatsko je bolgarsko pravosodni minister odlikoval hrvatskega pravosodnega ministra z Aleksandrovim redom 1. stopnje, medtem ko je vojnega ministra generala Begiča bolgarski kralj odlikoval z Velikim križem za vojaške zasluge.

Visoko odlikovanje poslanika Gaja. Budimpeštanski listi so ob slovesu hrvatskega poslanika Iva Gaja posvetili odhajajočemu poslaniku prisrčne spominske besede. Ob tej priliki je državni upravnik poslanika Gaja odlikoval z Velikim križem madžarske krone.

Nov slovaški vojaški ataše. V hrvatsko prestolnico je prispel novi slovaški vojaški ataše na Hrvatskem polkovnik Alojz Androvič, ki je že nastopil svoje mesto.

Zlata maša škofa Rodiča. Bivši beograjski nadškof Ivan Rodič bo, kakor čitamo v listih, praznoval svojo zlato mašo 25. t. m. v frančiškanski cerkvi v Požegi.

Iz Srbije

Smrt gorenjske rojakinje v Srbiji. Na Vnebohod je umrla zadeta od možganske kapi soproga ščetkarja in posestnika iz Komende Ivana Rebolja. Smrt jo je pobrala v 32. letu življenja. K večnemu počitku je spremilo pokojno veliko število naših rojakov. Naj bo blagi ženi lahek počitek v daljni zemlji. Soprogu, otrokoma in drugim svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

Dolinarjeva razstava v Beogradu. V »Beograjskem salonu« je bila junija razstava kiparja Lojzeta Dolinarja. Razstavljena so bila po večini njegova najnovejša dela. Obiskovalci razstave so Dolinarjeve umetnine toplo ocenili.

Obvezna delovna služba v Srbiji. Beograjska mestna občina je pozvala obveznike delovne službe letnikov 1903, 1904, 1905, 1906 in 1907, naj se prijavijo na določenih mestih ne glede na sedanjo zaposlitev in poklic. Prijaviti se ni treba edinole članom srbske državne straže in organom državne varnosti.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 9. julija, ob 19.: **Nevesta s krono.** Premiera. Red Premierski.
Sobota, 10. julija, ob 19.30: **V Ljubljano jo dajmo!** Zadnjikrat v sezoni. Izven. Cene od 12 lir navzdol.
Nedelja, 11. julija, ob 19.: **Nevesta s krono.** Izven.
Ponedeljek, 12. julija, ob 19.: **Nevesta s krono.** Red B.

*

OPERA

Petek, 9. julija: zaprto.
Sobota, 10. julija, ob 19.: Mrtve oči. Premiera. Red Premierski.
Nedelja, 11. julija, ob 19.: **Zemlja smehljaja.** Opereta. Izven. Cene od 28 lir navzdol.
Ponedeljek, 12. julija: zaprto.

Lotijev „Islandski ribič“

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani je pravkar izdala v lični knjigi na 180 straneh mornariški roman Pierra Lotija **»Islandski ribič«** v prevodu pisatelja Vladimirja Levstika. Tako smo dobili v krasni slovenski obliki najboljše pripovedno delo pisatelja, ki je bil izredno priljubljen v zadnjih desetletjih pred prvo svetovno vojno in četudi zdaj ni več v ospredju slovstvenega zanimanja, je vendar njegov »Islandski ribič« ostal eden značilnih romanov francoske literature; čitamo ga tudi v teh časih z nezmanjšanim zanimanjem.

Pierre Loti (1850—1923) je bil psevdonim mornariškega častnika Juliena Viauda. Ta častnik je bil že po naravi romantik in sanjar; v njegovi izredno tankočutni duši se je pogosto menjavala visoka temperatura strasti in uživaškega veselja z nizko temperaturo misli na smrt. Strast in smrt sta postali skriti gibalni sili Lotijeve pripovedne umetnosti. Hrepenenje za daljavami, nenasitna želja po novih, dražilnih vtisih, potreba eksotike in doživljanja izrednih, čutno in čustveno razgibanih življenjskih prizorov — vse to je imelo svojo podlago v Lotijevi naravi. A tudi doba je prispevala svoje. Pierre Loti se je pojavil v francoskem slovstvu tedaj, ko je bil na vrhuncu svojega razvoja zolajevski naturalizem, s svojim vzorom znanstveno zasnovanega roma »romana — dokumenta«. Po takih knjigah, ki so prikazovale s kar moči krepkimi barvami stvarno življenje meščanov, delavcev in kmetov, si je čitajoče občinstvo zaželelo romanov, ki bi mogli prenesti bralca v drugačen svet, v eksotične kraje, med izredne ljudi. Tako sta se srečali Lotijeva sanjarska umetniška narava, obogačena z obilno izkušenostjo pomorščaka, in nastrojenje občinstva tam v devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Romani Pierra Lotija so postali zelo priljubljeni; bili so na glasu vse do svetovne vojne, ki je pač preveč pretresla življenjski svet tedanjega človeka, da ne bi občutil težkih in usodnih problemov svojega časa. Eksotičen roman, kakor sta ga pri Francozih začela Bernadin de Saint-Pierre in Chateaubriand, pa je oživel tudi po svetovni vojni in dobil vrsto novih gojiteljev, med katerimi je pravi literarni dedič Lotija tudi pri nas znani Claude Farrère, ki je začel pisati pod Lotijevim vplivom že v začetku tega stoletja.

Dolga oceanska popotovanja so mogla že sama dati Lotijevim romanom dovolj nenavadne snovi in dokaj pester okvir. Pri tem pa je Julien Viaud živel iz polnega in skušal utopiti svojo pritajeno melanholijo v raznih pustolovskih, zlasti ljubavnih doživljajih. Tako je v njegovih romanih tudi mnogo avtobiografskega, kakor sicer v vsaki dobri pesniški stvaritvi. Z rahlimi potezami nam slika Loti **»daljne** vroče dežele z njihovimi palmovimi gaji, velikimi cvetovi, z zamorci, z živalmi in z raznimi pustolovstvi.« Ne zanimajo ga kakršne koli ideje, ne poglablja se v psihologijo, ni tudi posebno izrazit fabulist. V **»Romanu Spahija«** (1881) pripoveduje o življenju in ljubezni francoskega kolonijalnega vojaka in slika gorko podnebje Senegala, v **»Lotijevi ženitvi«** (1882) razvija pred bralcem ljubavno idilo na blaženem tihomorskem otoku Tahitiju, v **»Gospej Chrysantemi«** opisuje Japonko, njene bronaste templje z zlatimi strehami, v **»Aryadé«** pa Carigrad z njegovimi cipresami, minareti in mošejami. Od teh eksotičnih motivov se je vrnil domov predvsem v dveh delih: v **»Mojem bratu Yvesu«** in v **»Islandskem ribiču«.**

»Islandski ribič« je nastal l. 1886, tri leta po »Mojem bratu Yvesu«. V obeh romanih opisuje bretanjske mornarje, katerih usoda je tesno združena z morjem. V »Islandskem ribiču« je dobilo Lotijevo pripovedovanje največjo umetniško silo, zato bo ta roman izmed vseh njegovih del ohranil najdalje svojo prvotno svežost in lepoto. Čeprav spominja ta na pripovedne manire romantikov, je vendar plod izkušenega realizma, toda realizma, ki ima vse značilnosti Lotija in njegovega čustvovanja. Pisatelj nam krasno slika življenje v bretanjski vasi in predstavlja bralcu vrsto zanimivih oseb; spomnimo se samo mornarja in ribiča Jana, Silvestra, ki se bori kot vojak proti Kitajcem in umrje na dolgi pomorski poti v domovino, njegove babice in drugih bretanjskih mož in žená; vse to so postave, ki ostajajo žive in katerih usoda nam sega k srcu. Poglavitni junak »Islandskega ribiča« pa je zopet morje — tisto nemirno, vabljivo, neskončno morje, ki mu je prav Pierre Loti posvetil toliko lepih strani. Z morjem je povezana vsa bretanjska obal, z njim se bore Lotijevi ribiči, ki plovejo po njegovih večnih valovih na svoji ladji z imenom »Marija«, tja do Islandije in doživljajo tudi to svojevrstno severnjaško deželo v vsej njeni trdi, a vabljivi lepoti. Pisatelj je z nekaterimi kar nepozabno lepimi stranmi opisal ta ribiška pustolovstva, njih borbo z morjem in njihovo presrčno povezanost z domačo bretanjsko zemljo.

»Islandski ribič« je dosegel ob svojem izidu velik uspeh in vsa tedanja mlada generacija je videla v njem izredno knjigo, polno poezije in čustvenih izpodbud. Več ko petdeset let je preteklo od tega časa; poetična lepota in pripovedna mikavnost Lotijeve knjige sta ostali živi in sveži, kakor da bi bilo delo ustvarjeno šele nedavno. Vsekako je velika prednost slovenske izdaje »Islandskega ribiča« v tem, da ga je prevedel tako tankočutni poznavalec slovenskega pesniškega jezika, kakor je Vladimir Levstik. Tako je Pierre Loti ob svojem ponovnem vstopu v slovensko pripovedno literaturo dobil kar najboljšega posredovalca in knjiga se je v izdaji knjigarne Tiskovne zadruge uvrstila med tiste prevode, ki res izpopolnjujejo standardna dela tujih slovstev v našem jeziku.

Spodnje Štajersko

Novi grobovi. V Mariboru je umrla 73-letna zasebnica Margareta Lahova. Na Pobrežju je umrl sinček strojnega ključavničarja Viljem Roner. V 70. letu starosti je v Mariboru preminil upokojenec državnih železnic Rudolf Gangl. V Brežicah je umrla 77-letna vdova Antonija Krešljeva. Po dolgi bolezni je v Celju umrla Veronika Pavšerjeva, po rodu Škrbčeva. Smrtno se je ponesrečil vojak Alojz Zemljič iz Konjic. Pokopali so ga na domačem pokopališču. V Dornovi je umrl Jožef Cigule. V Ptuju je umrl 31 letni Rudolf Günther, v Rogoznici 74 letna Katarina Predikaka, v Runči pri Veliki Nedelji pa 72 letna Terezija Simoničeva.

Šesti Marenberžan odlikovan z železnim križem. Na vzhodni fronti je bil odlikovan z železnim križem 2. stopnje že šesti Marenberžan, in sicer naddesetnik Kurt Zmork.

Zamenjava dveh krajevnih skupinskih vodij. Dne 4. julija je okrožni vodja Dorfmeister v Ljubnem in Veliki Pirešici ustoličil nova krajevna skupinska vodje. V obeh krajih se je zbral strankin štab v dvorani Gasilskega doma. V Ljubnu se je okrožni vodja poslavljajočemu se krajevnemu skupinskem vodji in županu Derlerju zahvalil za njegovo delo, posle pa je predal Hansu Schlindweisu. V Veliki Pirešici pa je mesto dosedanjega krajevnega skupinskega vodje Bruna Fischerja prevzel župan Karel Gollowitsch.

Srebrno poroko sta praznovala v Mariboru zakonca Marin in Luiza Pravdič. Martin Pravdič in njegova žena se po pisanju »Marburger Zeitung« pridno udejstvujeta v Heimatbundu.

Počastitev spo'rtnika. Ravnatelj mariborske gimnazije je sedmošolcu Siegfriedu Vrhovniku izročil častno darilo za njegove uspehe na sportnem področju. Vrhovnik je namreč zmagal na sportnih tekmah mladine v Mariboru v teku na 1500 m, zmagovalec pa je bil tudi na sportnih tekmah v Celju. Mariborski dnevnik pravi, da je najboljši tekač na srednje proge na Štajerskem. Pa tudi v teku na 400 in 800 m je bil Vrhovnik zmagovalec.

Ljudsko gibanje v Račjem. Na stanovskem uradu je bilo v juniju zabeleženih 12 rojstev, poročila sta se Viktor Faleš in Marija Sauerjeva, umrl pa ni mihče.

Poročila sta se v Ptuju Lovrenc Munda z Dunaja in domačinka Frančiška Rižnarjeva.

Šolski teden v Trboveljah. Ob priliki šolskega tedna v trboveljskem okrožju je bila povsod tudi razstava šolskih del. Starši so bili povabljeni k pouku, potem pa so si ogledali izdelke svojih otrok. Posebno v Hrastniku, Zagorju, Teplicah, Zidanem mostu, Loki in Dobovcu je bilo za šolske razstave veliko zanimanje.

Četrta zbirka za Rdeči križ. V nedeljo bo po vsej Nemčiji četrta hišna zbirka za Rdeči križ. Štajerski listi pozivajo prebivalstvo, naj vneto sodeluje pri nabiranju, ker gre za biti ali ne biti. Vsi naj imajo pred očmi geslo: Štajerska naj bo prva.

Navdušen zbiralec za zimsko pomoč na Spodnjem Štajerskem je Jožef Čander iz Nove cerkve. Mariborski dnevnik piše o njem, da je bil četovodja Čander v prejšnji svetovni vojni ves čas na fronti, dokler ga ni zadela granata, ko je izgubil obe nogi. Za svojo hrabrost je prejel več odlikovanj. Ob zadnjem prevratu je postal s svojo ženo navdušen delavec v Stranki, zlasti se je zavzel za zbirke zimske pomoči. Od septembra lani do 15. junija letos je v domačem kraju zbral 1397 mark. Krajevni skupinski vodja se mu je za njegovo vnemo zahvalil in mu kot posebno priznanje izročil Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf«.

Žrtev strele. Iz Št. Jurja ob Taboru poročajo, da so v Savinjski dolini zadnji čas večkrat divjale nevihte. Letina bi bila prav dobra, žal pa je žito močno poleglo in leži marsikod vse navzkriž. Posebno hudo neurje je razsajalo 24. junija. Strela je treščila v podružnično cerkev v Kaplji. V srce je zadela daleč naokrog poznano Kobalétovo teto, ko je zvonila k hudi uri. Ko so jo z umetnim dihanjem skušali obuditi k življenju, je nesrečnica le še enkrat pogledala, potem pa izdihnila. Pod zvonikom je bilo tudi več otrok, ki so se tja zatekli pred nevihto. Strela je vse omamila in so obležali poleg pokojnice, vendar so se kmalu spet zdramili. Pogreba Kobalétove tetke se je udeležilo mnogo ljudi.

Pri kopanju je utonil. 18 letni ključavničarski vajenec Karel Duh iz Gornjega Radvanja pri Mariboru se je šel kopat v neki ribnik. Najbrž ni znal plavati in je nenadno izginil pod vodo. Na pomoč poklicani reševalci trupla niso našli in tudi iskanje prostovoljnih gasilcev je bilo brezuspešno.

Nesreče. 65 letni hlapec Mihael Marciuš iz Maribora je padel z voza in si pretresel možgane. 62 letna preužitkarica Marija Kupčičeva iz Rčinčev je padla z lestve, pri čemer si je poškodovala več reber in zlomila nogo. Pri sekanju lesa se je ranil na levici 41 letni Ferdinand Serdovršnik iz Studencev. Ponesrečence so pripeljali v mariborsko bolnišnico.

Z Gorenjskega

Zaščita jezerskih nabrežij. Iz Celovca poroča »Völkischer Beobachter«, da so vsa razpoložljiva zemljišča ob jezerih razprodana in da bodo odslej občine nadzirale prodajo zemljišč in gradnjo poletnih hišic. Zaradi pomanjkanja gradbenega materiala ne sme nihče, ki nima oblastvenega dovoljenja za to, graditi poletnih hišic, niti popravljati in utrjevati jezerskih obal. Kdor se bo proti tej odredbi pregrešil, bo moral plačati denarno kazen in na svoje stroške odstraniti začete zgradbe.

V čebru je utonila. Zakoncema Klug iz volšperskega okraja je tako rekoč pred očmi utonila 16 mesečna hčerka Roza. Medtem ko je mati dojila svojega štiri mesece starega sinčka, je pustila hčerkico za trenutek nenadzorovano. Otrok je medtem padel v čeber z vodo in utonil.

Narodnopolitični vzgojni zavod v št. Vidu nad Ljubljano sta obiskala okrožni vodja Pilz in skupinski vodja Huber. Gojencem sta govorila o težkem boju narodnosocialistične delavske stranke in poudarjala vero v voditelja Hitlerja.

Radio Ljubljana

PETEK, 9. JULIJA 1943-XXI.

7.30 Slovenska glasba — 8.00 Napoved časa, poročila v italijanščini — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Napevi in romance — 13.00 Napoved časa, poročila v italijanščini — 13.10 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.12 Simfonična glasba — 13.25 Radijske pesmi — 14.00 Poročila v italijanščini — 14.10 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec: Simfonična glasba — 15.00 Poročila v slovenščini — 17.00 Napoved časa, poročila v italijanščini — 17.15 Koncert sopranistke Pavle Lovšetove — 17.35 Italijansko glasbo osemnajstega stoletja izvaja violinistka Nilde Pignatelli in tenorist Manfredo Ponce de Leone — 19.00 »Govorimo italijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Politični komentar v slovenščini — 20.00 Napoved časa, poročila v italijanščini — 20.20 Radio za družino — 21.15 Simfonični koncert, vodi dirigent Previtali — 21.45 Predavanje v slovenščini — 21.55 Domovina v vojni: himne in pesmi — 22.15 Orkester »Armonia«, vodi dirigent Segurini — 22.45 Poročila v italijanščini.

SPORT

Zadnje odločitve

V nedeljo zaključno kolo v domačem nogometnem prvenstvu

Po treh mesecih bo v nedeljo osem udeležencev domačega nogometnega prvenstva v obeh divizijah odigralo vseh 24 tekem, kolikor jih je bilo treba, da je vsako moštvo igralo z vsakim v vsaki skupini po dvakrat in tako bomo ta dan po dvojnem sistemu na točke dobili oba nova domača nogometna prvaka za letos. Prav za prav je res, da vemo za oba že danes — in to ni dobro ker jemlje zadnji preskušnji med udeleženci oni pravi čar, brez katerega ta sport ne uspeva najbolje — kajti Ljubljana v I. in Mladika v II. diviziji sta si že čo sedaj nabrali toliko naskoka pred ostalimi zasledovalci, da jima nedeljski izidi, pa naj bi bili še tako nepričakovani, ne morejo več škodovati. Tako nas čaka torej spored za čast in prestiž, ki pa ima vendarle, vsaj glede igre v II. razredu, še majhno privlačnost, ker je od zmage Žabjaka odvisno obenem, ali bo to moštvo spet zasedlo svoje prejšnje drugo mesto v tabeli ali pa bo tam ostal Korotan, ki je sedaj tretji. Vse to pa je za najvažnejše odločitve že brez vsakega pomena. Spored je odrejen in v nedeljo se nam bodo ponovno predstavili:

Ljubljana in Tobačna tovarna

Prvi in zadnji, dokončno prvi in dokončno zadnji — za letos. Čeprav so te ugotovitve kratke in neizprosne, smo vendar prepričani, da bosta nasprotnika tudi v teh okoliščinah storila svojo dolžnost. To se pravi, da bo Ljubljana tudi to pot ostala zvesta svoji seriji zmag in da bodo tudi tobakarji napeli vse sile, da bodo čim častneje rešili to zadnjo nalogo v I. diviziji. Skratka, čeprav je vse že rešeno za oba, pričakujemo igro, ki bo na dostojni sportni višini.

Vič - Žabjak

Vičani bodo v nedeljo imeli zadnjo karto v rokah, s katero si lahko priigrajo prve točke v letošnji borbi za točke. Razen tega pa bodo imeli to pot na svoji strani tudi Korotance, katerih usoda je obenem z viško odvisna od izida tega srečanja. Če zmaga Vič, bo Korotan obdržal svoje drugo mesto, če zmagajo Žabjačani, bodo sami sedli nanj. V primeru, da bi se partija končala remis, bosta morali moštvi Žabjaka in Korotana zaradi enakega števila točk igrati še novo tekmo za končno odločitev o tem.

O podrobnostih in še o ostalem nedeljskem sporedu na zelenem polju pa še jutri kaj!

Pozor, atleti!

Plaketa CONI-a za najboljše društvo na juniorskem prvenstvu — Danes in jutri trening v Tivoliju

Kakor znano, bodo v nedeljo od 9. dalje na sportnem igrišču Hermesa v Šiški atletska tekmovanja za pokrajinsko prvenstvo juniorjev, to je vseh takih aktivnih članov Lahkoatletske zveze, ki so se rodili po 31. decembru 1924 in imajo pravilno izdano sportno dovolilnico.

Da bo to tekmovanje še bolj privlačno in bolj borbeno med posameznimi klubi, je tukajšnji CONI poklonil še posebej lepo plaketo, ki bo izročena onemu društvu, ki bo v celoti prejelo najboljšo oceno. Ta ocena se bo izračunala tako, da bo za zmagovalca v vsaki disciplini priznanih društvu 6 točk, za drugoplasiranega 5 točk in tako dalje, vse do šestega mesta.

Trening na igrišču v Tivoliju

Danes v petek in jutri v soboto 10. t. m. bo zvezni trener od 17. do 20. ure prisostvoval dvema treningoma na sportnem igrišču v Tivoliju, od katerih je prvi (današnji) rezerviran za moške, sobotni pa za dekleta.

V nekaj vrstah

Na veliki plavalni tekmi počez po Torinu se je spet uveljavil naš ožji rojak Jože **Močan,** ki je to pot nastopil brez tovariša Žižka. Med 20 tekmovalci je bil po ogorčeni borbi z odličnim Signorijem prvi v času 17:25, medtem ko je Signori zaostal za 15 sekund. Proga je merila 1 km in pol.

Mariborski Rapid je zadnjo nedeljo še enkrat nastopil za prvenstvo, in sicer proti graškim poštarjem na njihovem terenu. Sprva mu je šlo trdo, slednjič pa si je le priskrbel visoko zmago s 6 : 3 (2 : 2).

Znani švicarski nogometaš Severino Minelli je te dni za zmerom dal slovo nogometu, čeprav je star šele 34 let. Minelli je igral nič manj kakor 80 reprezentančnih tekem za Švico.

Mednarodno nogometno tekmo med Bolgarijo in Slovaško, ki bo to nedeljo v Bratislavi, bo sodil nemški sodnik dr. Bauwens. To je povratno srečanje za tekmo v l. 1940, v kateri so Slovaki v Sofiji zmagali s 4 : 1.

V švedskem Stockholmu so domači teniški igralci v prijateljskem dvoboju zmagali nad reprezentanco Rumunije s 6 : 1.

Na Dunaju so zadnjo nedeljo plavali za prvenstvo Donau-Alpenlanda. Med številnimi najboljšimi plavalnimi močmi stare Avstrije je najbolj ugajal znani koroški mojster Rauber, ki je pospravil kar tri prva mesta, in sicer na 100 m prosto s časom 1:02.9, na 200 m prosto z 2:22.8 in na 400 m s 5:14,8. Ženski tzidj so bili manj navdušujoči, tako na primer na 100 m prosto 1:18.5 ali hrbtno 1:29.4 in podobno.

Nemški listi pišejo še zmerom o nenadni smrti dobrega teniškega igralca Epplerja in obžalujejo to izgubo tem bolj, ker so razen njega izgubili Nemci še več dobrih zastopnikov te igre. Tako je več znanih igralcev padlo na frontah, eden najboljših grof Baworovski pa je ostal v Stalingradu.

Proseguono con successo le repliche al Cinema

Nadaljujejo se z uspehom v kinu

UNION

del film — reprize filma

La voce del sangue

GLAS KRVI

Premiato alla XI Mostra Cinematografica di Venezia — Film nagrajen na XI. beneški filmski razstavi

Con — Igrajo:

ROBI RAPP LEOPOLD BIBERTI

PETRA MARIN

Regia di Režija: EDMUND HEMBERGER

Produzione - Produkcija: Gotthard Film

Esclusività - Izposojevanje: Lux-Film

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L —.30, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L 7.—, — Za ženitve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1.—, za vse druge oglase L —.60 za besedo, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 3.— Najmanjši iznos za te oglase je L 10.—

Hišni posli dobijo službo

Deklico,
15 do 16 let staro, pošteno, krščanskih staršev, sprejmem kot pomoč v gospodinstvu. Pojdve se v trgovini na Starem trgu 32. 11370-1a

Prodam

Mrčes
(uši, stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s Toxin praškom. Drogerija Kanc, Židovska ul. 1. 11304-6

Pege in lišaj
vam zanesljivo odstrani »Alba« krema. Drogerija Kanc, Židovska ulica 1. 11305-6

»Florida« krema
porcelan z vijanimi in hormoni Vam hrani in napravi lepo polt. Pri sončenju Vas obvaruje »Florida« krema peg in opeklin, pri tem pa dosežete krasno zagorelo polt. Izdeluje lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana. 988-6

150 vreč cementa,
italijanskega, prodam. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Cemente«. 11371-6

Hladilnik
elektro-avtomatski, velik za obrt (gostilno itd.) prodam. Dopisi na oglas. odd. Jutra pod »Hladilnik«. 11384-6

Otroški tricikelj
in snežke št. 30 prodam. Pred Škofijo 21, II., desno. 11380-6

Naprodaj
več praznih zabojev. Karel Prelog, Ljubljana, Gosposka 3. 11377-6

Zložljivo posteljo,
žični vložek, damske čevlje št. 39, gugalnik, citre in drugo prodam. Resljeva št. 3, II. 11367-6

Kupim

Gugalni konjiček,
dobro ohranjen, kupim takoj. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Konjiček«. 11374-7

Kolesa

Moško kolo,
dobro ohranjeno, prodam. Ogled v delavnici Gorec, Cesta Arielle Rea. 11340-11

Moško kolo
nemške znamke prodam. Naslov v oglas. odd. Jutra. 11387-11

Pohištvo

Zaloga pohištva
mizarskih tvrdk Rok Berlič in Franc Šenk se nahaja zaradi bloka v Šiški na Gosposvetski cesti 95. Pohištvo si lahko ogledate vsak dan od 14 do 15. 11383-12

Kapital

Delnice
Ljubljanske kreditne banke kupim. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Akcije«. 11389-16

Posest

Kupim:
do petnadstropno hišo, gozdno posestvo, komfortno vilo, odnosno kakršno koli nepremičnino, tudi tovarno. Ponudbe na Realitetno pisarno Zajec Andrej, Tavčarjeva ul. 10, telefon 34-86. 11290-20

Stavbna parcela
ob Aškerčevi cesti naprodaj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 11381-20

Kupi se:
Hišo do 5 nadstropij in večje gozdno posestvo, eventuelno večje zemljišče. Ponudbe Realitetna pisarna Zajec Andrej, Tavčarjeva 10 (tel. 34-87 že deluje) 11236-20

Prodam
Parcele: v vzhodnem delu a 55—75 L, pri sv. Jakobu a 450 L, za Bežigradom a 180 L in 300 L, v Rožni dolini a 180 do 250 L, pri sv. Petru 500 L. Realitetna pisarna Zajec Andrej, Tavčarjeva (tel. 34-86 že deluje). 11235-20

Parcela
naprodaj po 14 lir kvadr. meter; odmeri se po želji. Naslov v oglas. odd. Jutra. 11372-20

Sobo odda

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in souporabo kopalnice oddam takoj solidnemu gospodu. Kolodvorska 28, II. nadstr., desno. 11390-23

Malo sobico,
lepo, čisto, vhod skozi kuhinjo, oddam takoj osebi, veliko odsotni. Zaželjeni z lastno posteljnino. Vrhovčeva 3, desno. 11388-23

Odda se
opremljena soba s posebnim vhodom. Stan in dom, Postonjska ulica 14. 11364-23

Izgubljeno

Damsko zapestno
uro brez jermena sem izgubila na poti Čampove do Gerbičeve ulice. Naštitelja prosim, da jo odda v ogl. odd. Jutra. 11368-28

Oseba,
ki je našla v sredo, 7. julija, dopoldne v Sp. Šiški denarnico s 4 ključi in vsoto denarja, se naproša, da vse vrne proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 11365-28

Pridelki

SUHE GOBE

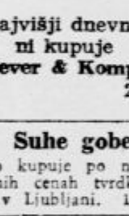

po najvišji dnevni ceni kupuje
Sever & Komp.
289-7

Suhe gobe
stalno kupuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka Slamič v Ljubljani. 11373-33

Stroji

Ugodno prodam
kvalitetni šivalni stroj, pogrezljiv, omarica. Podmilščakova 25. 11376-29

Sadje

Suho sadje
prodaja Gospodarska zveza, Bleiweisova 29. 11348-34

Vajenci

Frizersko vajenko
sprejme takoj salon Gjud Aleksander, Kongresni trg št. 6. 11382-44

Frizersko vajenko
sprejme takoj Kolnik Danilo, Rožna dolina, Cesta VIII, št. 9 a. 11391-44

Dvignite dospele ponudbe

Aparat, Adam, Bifar, Bite, Center, Cesta, Ciza, Dobra in poštena, Dobro situiran, Držaj, Da bi le srečno bilo, Dan, Anica, Dobro došel, Dobra krma, Družinska sreča, Domačnost, Fronta 22, Fotografovina Ljubljana, Gramozna podlaga, Hišnik, Hipoteka 70.000, Izdaja II, Italijanščina, Idealna parcela, Junij 1945, Kolo, Kres, Kmetovalec, Lir 420.000, 15 lir, Letalska, Lepa lega, Marljiva in zanesljiva, Nova hiša, Perfektna, Pridna kuharica, Prijateljstvo 333, Prileten vdovec, Pridna kuharica, Plačam dobro, Pianino, Resna, Resno znanje, Resno življenje, Samostojna, Sreča 3377, Sončna jesen, Trgovina, Takoj ali pozneje, Takoj 222, Takoj gotovina, Trgovski lokal, Vesten in delaven, Vila, Wertheim, Večča, Vloga, Veselje do dela, Zelo dobra gospodinja, Le čez dan, Zastopnik, 125, 100.000.

OGLARICA ANICA

RISBE Romih Ivan BESEDILO Jorg Sugomir

Lovci so naglo poskakali na konje in v diru odjahali h kraljeviču. Stari lovec je še enkrat povedal vse, kar je videl in slišal.

Kraljevič in Anica sta se spogledala s svetlimi očmi, v katerih ni bilo več ne žalosti ne obupa, ampak samo veliko, veliko veselje in sreča. Nič več se nista bala, nič več jima ni od groze trepetalo srce. Srečna in mirna sta legla k počitku.

„Jutrovi" oglasi so najboljši prodajalci in nakupovalci

†

Za vedno nas je zapustil naš ljubljeni oče, stari oče in tast, gospod

AHLIN IGNACIJ

POŠTNI PODURADNIK V POK.

v 71. letu starosti.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 10. julija iz mrtvašnice bolnice v Kandiji na mestno pokopališče.

Novo mesto, Ljubljana, dne 8. julija 1943.

žalujoči: IGNACIJ, RUDOLF in TOMAŽ, sinovi; **MARIJA,** hčerka; **OBRADOVIĆ GOJKO,** zet; **SONJA** roj. **ŠUBIC** in **MALČI** roj. **ŠUSTERŠIČ, snahi; TATJANA** in **MARJANA,** vnukinji

EMILIO SALGARI 10

KRALJICA KARIBOV

PUSTOLOVSKI ROMAN

Zapustil je sedež pri oknu in se, oprt na Jaro, vrnil v posteljo. Na njegov ukaz pa so mu morali pripraviti pištole.

»Slaba se nam obeta, kapitan!« je rekel Carmaux, ki je bil ta čas izvrtal v loputnico nekaj lukenj. »Tem prekletim Špancem se od sile mudi, da bi izpraznili naše gnezdo!«

»Ali jih je mnogo?«

»Vsaj dvajset mož!«

Ta mah se je začul tako silovit udarec, kakor da bi se bila loputnica sesula. Carmaux, ki je skozi razpoko gledal dol, je poskočil in zgrabil za puško.

Tedajci je kriknil spodaj v izbi oblasten glas: »Ali se že vdaste ali ne?«

»Zakaj naj bi se vdali?«

»Mar ne vidite, da ste ujeti?«

»Nič podobnega ne opažamo!« je Carmaux odvrnil.

»Torej vas poženemo v zrak!«

»Dobro! Čakamo!«

»Vaša ladja ne more z mesta!«

»Da, a njeni topovi niso nabiti s sladkorčki!«

»Tovariši! Razbijte loputnico!« je kriknil častnik.

»Na delo, prijatelji! Strop naj se poruši napadalcem na butice!« je kriknil mornar.

6. POGLAVJE
Rešitev

Po tem prijateljskem razgovoru je nastala tišina, ki ni obetala dobrega. Očitno so Španci pripravljali nov udarec, da bi vendar že ugnali preklete morske razbojnike.

Jara je z okna opazovala dogodke na morju. Prinesla je dobro novico, da je zunaj v pristanišču vse mirno in da stojita fregati še vedno tam kakor prej.

»Če zdržimo še nekaj ur, nas bo Morgan rešil,« je rekel gusar.

Tedajci so se vrata stresla od novega sunka, tako silovitega, da so zaboji, s katerimi so bila obtežena, zaplesali sem ter tja. Vse je kazalo, da so bili napadalci privlekli posebno velik tram, ki so ga zdaj rabili za ovna.

»Strela božja!« je kriknil Carmaux. »Če pojde tako naprej, nam res razbijejo pod!«

Tretji sunek je stresel tudi posteljo, na kateri je ležal kapitan, in izbil kos lopotnice.

»Streljajte!« je zavpil gusar, ki je bil zgrabil za samokrese.

Carmaux, Stiller in Moko so sprožili svoje puške. Spodaj so se začuli kriki togote in bolečine, nato pa cepet korakov, ki so se naglo oddaljevali.

Ko se je dim smodnika razgubil, je Carmaux pogledal skozi odprtino. Mlad vojak je ležal vznak v krvi. Okrog njega je bilo videti še nekaj krvavih lis. To je dokazovalo, da so bili streli ranili tudi druge. Napadalci so se bili najbrže rešili na hodnik, a daleč niso mogli biti, kajti Carmaux je slišal njih glasove.

V tem je spet zagrmel strel, ki je zbil Carmauxu čepico z glave.

»Hudimana,« je kriknil ta, »palec niže, pa bi mi bila prebila glavo!«

»Si zadet?« je vznemirjeno vprašal Ventimiljski.

»Ne, kapitan! Kakor kaže, me pekel ne mara!«

»Postavite zaboje pokonci, da boste imeli zaslon!« je gusar nasvetoval. »Še nekatero svinčenko bo treba pognati dol!«

Njegovi ljudje so se takoj lotili dela ter zgradili iz zabojev, omar in druge oprave nekakšen zaslon, izza katerega so mogli skozi razpoke leže opazovati vhod v vežo.

Španci so se bili med tem utaborili na hodniku, v očitnem pričakovanju, da se bodo flibustirji prej ali slej vendarle vdali.

Več ur je bilo zdaj v stolpiču vse mirno. Proti večeru pa se je zazdelo, kakor da hočejo vojaki znova pričeti sovražnosti. Flibustirji so jih skušali s streljanjem kar moči dolgo zadržati v veži. Vkljub temu so spet prodrli v spodnjo izbo, kjer so se potuhnili za ostanke pohištva in z ognjem iz pušk prisilili nasprotnike, ki so bili zgoraj v zasedi, da so zapustili svoje postojanke.

»Vroče postaja!« je menil Carmaux.

»Pripravite kres!« je ukazal gusar. »Jara, ali je na vrhu stolpa ploščad?«

»Da, gospod!« je odgovorila Indijanka, ki se je za njegovo posteljo skrivala pred svinčenkami. »Samo priti nanjo je težko!«

»Jaz plezam kakor opica!« je zaklical črnec.

Ko je razbil lestvico, se je vzpel na okensko polico, se iztegnil in z rokami preizkusil odpornost zgornjih strešnih tramov. Podvzetje je bilo nevarno, ker ni bilo nikjer nobene opore. Toda v Moku se je družila bikovska moč z veveričjo spretnostjo. Kakor bi trenil, se je s svojimi krepkimi mišicami zavihtil na rob ploščadi. Carmaux mu je z okenske police podajal razlomljene kose loputniške lestvice.

Španci so si zdaj resno prizadevali, da bi prišli v gornjo izbo. Že dvakrat so bili pristavili novo lestvico in prišli do zaslona, a Stiller je s sabljo tako silovito udrihal po njih, da jih je obakrat pognal nazaj.

Kapitana zdaj ni bilo več moči udržati. Vzdignil se je in vzel dva samokresa v roke. Videti je bilo, kakor da bi se mu bile v trenutku najhujše nevarnosti docela vrnile moči.

Nasprotniki so stali že pred gornjo barikado in streljali po branilcih. Le malo je še manjkalo, pa bi bili dobili poslednje pribežališče gusarjev v roke.

Tedaj pa je sprožil gusar svoji pištoli in ubil več vojakov, ki so takoj telebnili v globino. Nepričakovano pojavljenje moža, ki so se ga Španci tolikanj bali, je rešilo oblegance.

Urejuje: Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani